

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΑΙ ΠΡΑΞΕΙΣ, ΦΕΡΜΑΝΙΑ
ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΤΙΝΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

1. Δύο Πατριαρχικαὶ Πράξεις Σωφρονίου τοῦ Β' καὶ Ἀνθίμου τοῦ Σ'.

Εἰς τὸ «Τμῆμα Χειρογράφων καὶ Πανομοιοτύπων» τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ἐναπόκεινται δύο πατριαρχικαὶ πράξεις, Σωφρονίου τοῦ Β' καὶ Ἀνθίμου τοῦ Σ', τῶν διποίων τὸ κείμενον, ἀνέκδοτον μέχρι τοῦδε, δὲν θεωροῦμεν ἀσκοπὸν νὰ δημοσιεύσωμεν ἐνταῦθα, τοσούτῳ μᾶλλον καθ° δσον τοῦ ἐνὸς ἐξ αὐτῶν τὸ περιεχόμενον ἀφορᾶ εἰς τὴν Μητρόπολιν Στρωμνίτσης. Καὶ τὰ δύο ταῦτα σιγίλλια προέρχονται ἐξ ἀγορᾶς ὑπὸ τοῦ Πανεπιστημίου.¹⁾

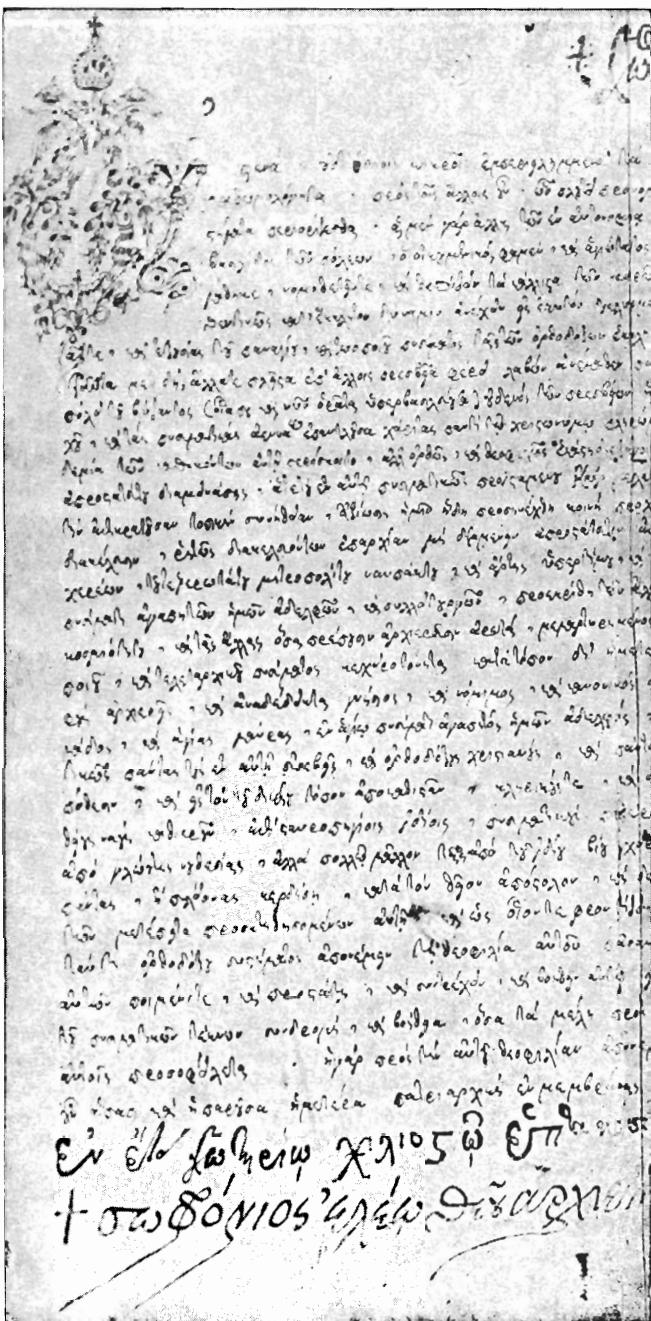
*α) Πατριαρχικὴ Πρᾶξις Σωφρονίου τοῦ Β' ἔτ. 1779.*²⁾

Διὰ τῆς πατριαρχικῆς ταύτης πράξεως διορίζεται Μητροπολίτης Λευκάδος ὁ ἐκλεγεὶς Ἱερομόναχος Ἰωακείμιος Ἰωακείμιος Ἰωακείμιος Ναυπάκτου καὶ Ἀρτης Ἱακώβου, συλλειτουργούντων τοῦ Χειμάρρου καὶ Δελβίνου Ἰωαννικίου καὶ τοῦ Ραδοβισίδιου Παϊσίου.

Ἐκ περγαμηνῆς, διατηρούμένης καλῶς καὶ ἔχοντος διαστάσεις 0,635 πλ. × 0,90 ὅψ. μετά τῆς γλώσσης, δσον πνοχωρεῖ πρὸς τὰ κάτω ἡ περγαμηνὴ στενεύει καὶ καταλήγει εἰς τὴν ἐλικοειδῆ γλώσσαν κείμενον 0,36 πλ. × 0,58 ὅψ., στίχ. 35 μετὰ τῆς πατριαρχικῆς ὑπογραφῆς καὶ τοῦ πρωτοκόλλου· μολυβδόβουλλον 0,065 πλ. × 0,06 ὅψ., κρέμεται διὰ δεσμίδος μεταξίνων κυανοῦ χρώματος νημάτων, διερχομένης δι’ ὅπαν, ἐκ τῶν διποίων αἱ μὲν ἐξ — ἀνὰ δύο δριζοντίως — εὑρίσκονται ἐπὶ τοῦ κυρίου σώματος τῆς περγαμηνῆς, δύο δὲ ἀλλα καθέτως ἐπὶ τῆς γλώσσης· ἡ δριζοντία ἀπόστασις τῶν ἐξ ὅπων εἶναι 0,12, ἡ κάθετος 0,06, τῶν δὲ δύο ἐπὶ τῆς γλώσσης 0,05· ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς τοῦ μολυβδοβουλλοῦ ὑπάρχει, ὡς συνήθως, ἡ εἰκὼν τῆς Παναγίας μετά τοῦ βρέφους Χριστοῦ, ἐπὶ δὲ τῆς ἄλλης παρόμιουν τῆς ὑπογραφῆς τοῦ Πατριάρχου Σωφρονίου κείμενον. Τὰ ἀρχικὰ γράμματα ΟΥ εἶναι διακεκοσμημένα καὶ τὸ μὲν πρῶτον σημεῖον Ο ἔχει μέγεθος 0,045 πλ. × 0,11 ὅψ. καὶ σχηματίζεται διὰ δύο σχηματοποιημένων πτηνῶν, ἀετῶν, ἐκ τοῦ στόματος τῶν διποίων προβάλλει ἀνά εἰς ἔτερος ἀετός, φέρων στέμμα ἀνωθεν τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ οἱ δύο οὗτοι ὅμοι σχηματίζουν τὸν δικέφαλον ἀετόν, εἰς τὸ μέσον καὶ ὑπεράνω τοῦ διποίου ὑπάρχει ἡ πατριαρχικὴ μίτρα. Τὸ δεύτερον σημεῖον Υ ἔχει ὑψος ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸ ὑψος πέντε στίχων τοῦ κείμενου ἡτοι 0,05 ἐκ., σχηματίζεται δ’ ἐπίσης διὰ συμπλέγματος πτηνοῦ καὶ φυτῶν. Ἡ πατριαρχικὴ πρᾶξις ἐξεδόθη ἐπὶ τῆς πατριαρχείας Σωφρονίου τοῦ Β'. Ἡ χρονολογία ἐγράφη διὰ μεγαλυτέρων καὶ παχυτέρων γραμμάτων. Τμήματος αὐτοῦ παραθέτομεν ἐνταῦθα πανομοιότυπον.

1. Βλ. Α. ΣΙΓΑΛΑ, Ἀρχεῖα καὶ Βιβλιοθῆκαι Δυτικῆς Μακεδονίας. Θεσσαλονίκη 1939. Σελ. 170 - 171.

2. Πατριαρχία Σωφρονίου τοῦ Β' = 1774 - 1780.

Πανομοιότυπον τμήματος Σιγιλλίου Σωφρονίου Β' τοῦ 1779

Κείμενον

† Σωφρόνιος ἐλέφ θ(εο)ῦ ἀρχ(ιεπίσκο)πος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικοῦ θρόνου τῆς ἔτης Χριστού 1862 Πατριάρχης.

Οὐ στενά, οὐδὲ δοίοις μικροῖς ἐμπεριειλημένα τὰ προνόμια τοῦ ἀγιωτάτου τούτου ἀποστολικοῦ πατριαρχικοῦ, καὶ οἰκουμενικοῦ θρόνου τῆς γένεως Ρώμης, ἀλλ᾽ ἐπὶ πολὺ πλατυτόμενα καὶ τὴν ὑπεροχὴν πλουτοῦντα ὡς τοῖς πᾶσι | καθωμολόγηται· πρὸς τοῖς ἄλλοις οὖν, ὃν πλούτει προνομίων καὶ τοντὶ κεκλήρωται τὸ ὑπεραεστηκέται ἐν πολλοῖς τῶν ἄλλων οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ τῷ μὴ κατὰ τοὺς λοιποὺς τὰ τῆς ἐλευθέρας αὐτῷ διαίτης πρὸς τὰ ἀπανταχοῦ τῶν δρθιδόξων συ | στήματα περιορίζεσθαι· αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι τῶν ἐν αὐτονομίᾳ διῆθυνομένων ἀγιωτάτων ἐκκλησιῶν, οἵα που σφράγα ἡμα τῇ κατ' αὐτὴν κυκλικῇ διηήσει, δρισμένον ἐπίσταται τὸ σφρῶν περιφερὲς πρὸς τὰ ἔξω τῆς περιφερείας, δοῦ οὗτοσὶ τῆς | βασιλίδος τῶν πόλεων δο οἰκουμενικὸς φαμὲν καὶ ἀγιωτάτος θρόνος δίκην ἥλιον ἀπανταχοῦ διαγάζων καὶ ἀπαν τὸ δρθιδόξον πλήρωμα φωτίζων ταῖς τῆς εὐσεβείας θείαις μαομαργαῖς πᾶν γέφος καὶ σκότος κακοδοξίας ἀπελαύνειν με | μάθηκε, τοιμοθετεῖν τε καὶ θεσπίζειν τὰ καλλιστα τῶν νεαρῶν καὶ κανόνων ἐπὶ τε τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ κοσμικῶν ὑποθέσεων τοῦτο φύσις αὐτοῦ ἐξ ἀρχῆς. Σημεῖον δὲ τὸ καὶ τὰ παρὸ ἐκάστοις ἀμφισβητούμενα τῶν δρθιδόξων αὐ | θεντικῆς κατ' ἐκκλησίαν δύναμιν ἀνέχειν εἰς ἕαντὸν διαλυόμενα δοσα καὶ ἴκμάδας καὶ ἀπὸ γῆς ἀραθυμιάσεις δομέγας οἶδεν ἀνιᾶδαι φωσφόρος. Οὗτος τοίνυν καὶ ἐπισκόπους προχειρίζεται καὶ ἐγκαθιστᾶ διὰ τῆς θείας χάριτος, δωρε | ἀς τε καὶ ἔξουσίας τοῦ παναγίου καὶ ζωοποιοῦ πνεύματος τῆς τῶν δρθιδόξων ἐκκλησίας οὐ μόνον ταῖς ἐπ' αὐτὸν ἥδη τελούσαις καὶ πολιτικῆς ἀρχῆς δοσις τοῖς αὐτοῖς ἔγγραφομέναις, ἀλλὰ καὶ ταῖς ἄλλαις δοσαι ἐκπόπιαι μὲν δρθιδότητι δὲ ἐπισεμινύνονται πίστεως | ταῦτα μὲν δὴ ἄλλα τε πλεῖστα ἐπ' ἄλλοις πρεσβεῖα φέρει λαβὼν ἀνέκαθεν παρά τε τοῦ παλαιγενοῦς αἰῶνος καὶ γραφῶν καὶ παρὸ ἡς ἔλαχεν ἀνωτάτῳ ἐς δεῦρο ἀρχῆς· τοῦ γὰρ παγκοσμίου σκῆπτρου ἡμα τῇ συγκλήτῳ μετενεχθέντος τῇ ἐν καλλιστῷ κειμένῃ ταύτῃ | πόλει τοῦ Βούζαντος (οἵα που καὶ νῦν δρᾶτε ὑπερβασιλεύονσα) οὐδενὸς τῶν πρεσβείων ἡ κατ' αὐτὴν ἐκκλησία ἡμοίορησε τὴν ἀνωτάτων καθέδραν ἀπολαβοῦσα ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς καὶ παντὸς ἀποστολικοῦ θρόνου ἀφ' ἡς δὴ ὡς ἀπὸ σκοπιᾶς περισκοποῦσα τὰ ἀπαντα | χοῦ καὶ τὰς πνευματικὰς ἀεννάσως ἐπαντλοῦσα χάριτας παντὶ τῷ χριστωνύμῳ πληρώματι δέχεται μὲν εὐημερῶς τὰ παρὸ ἐπάστης τῶν δρθιδόξων ἐκκλησιῶν τῇ αὐτῆς κηδεμονίᾳ συνεχῶς ἀνατιθέμενα πληροῦν δὲ τὰς εὐλόγους αὐτῶν αἰτήσεις οὐκ ἐπανδύεται ὡς ἀν μη | δεμία τῶν καθηκόντων αὐτῇ στερήσουσιο ἀλλ' δρθιδῶς καὶ θεοφιλῶς ἐκάστη διεξάγοιτο διαδοχᾶς ἀρχιεπισκοπῆς ἀξίας καὶ χάριτος ἐπικοσμούμενη. Τῆς οὖν ἀγιωτάτης ἀρχιεπισκοπῆς Λευκάδος καὶ ἀγίας

5

10

Μαύρας ἀρτὶ ἐν σπερήσει ἀρχιερατικῆς ἐπισκέψεως καὶ | ἀπροστατεύτον διαμεινάσης ἄτε τοῦ ἐν αὐτῇ πνευματικῶς προϊσταμένου κὺρῳ Μελετίου τὸ ζῆν ἐκμετρήσαντος καὶ πρὸς τὰς αἰώνιους μονὰς μεταστάντος ναὶ δὴ καὶ ἐκλογῆς κατὰ χώραν γενομένης ὑπὸ τοῦ ἐκεῖσε εὐαγοῦς ακλήσουν καὶ παντὸς τοῦ ὁρθοδόξου συστήματος κατὰ | τὴν ἐπικρατοῦσαν τοπικὴν συνήθειαν ἀξίωσις ἡμῖν ἥδη προσηρέχθη κοινὴ προχειρίσασθαι κἄν ταύτῃ τὸν ἀξίως προτιμηθησόμενον τοῦ ἐκεῖσε ὁρθοδόξου λαοῦ καὶ εὐσεβῶς ποιμανοῦντα τὸ λογικὸν τοῦτο τοῦ Χριστοῦ ποίμνιον· ὅθεν κατὰ τὴν τῶν θείων καὶ ἵερῶν νόμων | διακέλευσιν ἐπὶ πολὺν χρόνον καὶ κατὰ τὴν ἵερὰν κανονικὴν διατύπωσιν δι’ ἡμετέρας πατριαρχικῆς ἐκδόσεως ψήφων κανονικῶν γενομένων ὑπὸ τῶν πλησιοχώρων τούτων ἀρ | χιεφέων τοῦ τε ἱερωτάτου μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ "Αρτης ὑπερούμουν καὶ ἔξαρχον πάσης Αἰτωλίας κὺρῳ Ἱακώβου καὶ τῶν θεοφιλεστάτων τούτων ἐπισκόπων τοῦ τε Χειμάρρας καὶ Λειβίνου κύρῳ Ἰωαννικίουν καὶ τοῦ Ραδοβισδίουν κύρῳ Παΐσιον τῶν ἐν ἀγίῳ | πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν προεκρίθη τῶν ἄλλων ὃς ἄξιος καὶ ἀρμόδιος εἰς διαδοχὴν τῆς ποιμανικῆς αὐτῆς ὁρόβδον δ σοιώτατος ἐν ἵερομονάχοις κύρῳ Ἰωακεὶμ ἀνὴρ ἐπὶ δορθότητι πίστεως καὶ βίου σεμιώτητι καὶ ἡθῶν | κοσμιότητι καὶ ταῖς ἄλλαις ὅσαις πρέπουσιν ἀρχιερεῦσιν ἀρεταῖς μεμαρτυρημένος παρὰ παντὸς τοῦ ἐκεῖσε ὁρθοδόξου πληρώματος καὶ κοινῇ προκεκλημένος εἰς πνευματικὴν αὐτῶν ἐπίσκεψιν· οὗτος οὖν τῇ χάριτι καὶ ἔξονσίᾳ τοῦ παναγίου καὶ ζωο | ποιοῦ καὶ τελεταρχικοῦ πνεύματος κεχειροτόνηται κατὰ τόπον δι’ ἡμετέρας πατριαρχικῆς ἐκδόσεως ὑπὸ τοῦ διαληφθέντος ἵερωτάντος μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ "Αρτης ἔχοντος συλλειτουργοῦντας καὶ τὸν εἰρημένους τούτους δύο συναδελ | φοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ἀναδέδεικται γνήσιος καὶ νόμιμος καὶ κανονικὸς ἀρχιερεὺς καὶ πνευματικὸς ποιμὴν καὶ προστάτης τῆς ἀγιωτάτης ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης· δοφείλει τοίνυν δ διαληφθεὶς θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Λευ | κάδος καὶ ἀγίας Μαύρας ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς κύρῳ Ἰωακεὶμ χερσὸν ἀμφοτέραις ἀντιλαβέσθαι αὐτῆς καὶ πάσης τῆς ὑποκειμένης αὐτῇ ἐνορίας, εὐλογεῖν τε καὶ ἀγιάζειν ἀρχιερα | τικῶς πάντας τὸν ἐν αὐτῇ εὐσεβεῖς καὶ δορθοδόξους χριστιανοὺς καὶ πάντα τὰ ἀρχιερατικὰ ἐκτελεῖν μετὰ τῆς τοῦ ἵεροῦ συνθρόνου ἐγκαθιδρύσεως κρίνειν τε καὶ ἀνακρίνειν κανονικῶς πᾶσαν ἐμπίπτονταν ἐκκλησιαστικὴν | πόθεσιν καὶ εἰς τὸν τοῦ δικαίου τόπον ἀποκαθιστᾶν κληρικούς τε καὶ ἀναγνώστας σφραγίζειν καὶ ὑποδικάστας καὶ διακόνους χειροτονεῖν καὶ εἰς τὸ τῶν πρεσβυτέρων προβιβάζειν ἀξίωμα, μοραχούς τε καὶ μοναχόντας κείσειν | θείους ναοὺς καθιεροῦν, ἐπὶ σταυροπηγίοις ἰδίοις πνευματικοὺς πατέρας καθιστᾶν δι’ ἴδιων ἐνταλτηρίων καὶ καταρτίζειν καὶ νονθετεῖν τὸν ἐν αὐτῇ χριστώνυμον λαὸν πάντα τὰ ψυχοφελῆ καὶ σωτήρια οὖν μόνον ταῖς | ἀπὸ γλώττης νονθεσίαις, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ταῖς ἀπὸ τοῦ ἰδίου βίου χειραγωγίαις καὶ ποδηγετεῖν τὸ ἐκεῖσε λογικὸν τοῦ Χ(ριστο)ῦ ποίμνιον

εἰς νομὰς σωτηρίους τῆς εὐαγγελικῆς χάριτος τὰ πάντα τοῖς πᾶσι γινόμενος,
ἴνα τοὺς | πάντας ἡ πλείονας κερδήσῃ κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον καὶ δεσπό-
ζειν πάντων τῶν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης κτημάτων τε καὶ πραγμάτων καὶ
ἀφειδωμάτων κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων τῶν τε ἥδη ὄντων καὶ | τῶν μετέ-
πειτα προσκηθησομένων αὐτῇ καὶ ὡς οἶον τε φροντίζειν τῆς τούτων αὖτη-
σεώς τε καὶ βελτιώσεως καὶ ταῦλα πάντα ἐκτελεῖν δσα ἀρχιερεῦσιν ἀνήκει
δοφείλοντος καὶ παντὸς τοῦ ἐν τῇ ἀρχιεπισκοπῇ | ταύτῃ δοφείλοντος συστήματος
ἀπονέμειν τῇ θεοφιλίᾳ αὐτοῦ πᾶσαν τιμὴν καὶ εὐλάβειαν καὶ τὸ προσῆκον
σέβας καὶ τὴν εὐπείθειαν καὶ τὴν δεξιώσιν καὶ ὑπείκειν αὐτῷ ὡς ἀρχιερεῖ
γνησίων καὶ πνευματικῷ | αὐτῶν ποιμένι τε καὶ προστάτῃ καὶ συντρέχειν καὶ
βοηθεῖν αὐτῷ εἰς πάσας τὰς ἐπιτυπούσας χρείας καὶ ὑποθέσεις αὐτοῦ πρέ-
πονσα γάρ καὶ δοφειλομένη ὑπάρχει πρὸς τὴν θεοφιλίαν αὐτοῦ ἡ παρὰ τῶν
γνησίων αὐτῶν εὐαγγελίων καὶ συντελεῖν συνετάχθησαν, ἀλλὰ καὶ
κλίνειν τὸν αὐχένα ταῖς ἀρχιερατικαῖς αὐτοῦ συμβουλαῖς, ἐπιταγαῖς τε καὶ
νομοθεσίαις | αὐτοῖς προσοφείλεται· ἡ γάρ πρὸς τὴν αὐτοῦ θεοφιλίαν ἀπογεμο-
μένη καὶ γιγνομένη τιμὴ πρὸς ἡμᾶς ἀναφέρεται καὶ δι’ ἡμῶν πρὸς Θεὸν οὗ
τύπον ἐπὶ γῆς οἱ ἀρχιερεῖς σώζονται. Ἐπὶ τούτοις | οὖν ἀπασι καὶ ἡ πα-
ροῦσα ἡμετέρᾳ πατριαρχικῇ ἐν μεμβράναις πρᾶξις ἀπολυθεῖσα δέδοται τῷ
διαιληφθέντι θεοφιλεστάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Λευκάδος καὶ ἀγίας Μαύρας κὺν
Ἰωακεὶμ εἰς διηνεκῆ ἀσφάλειαν.

30

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ χιλιοστῷ ἐπτακοσιοστῷ ἑβδομηκοστῷ ἐννάτῳ
κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον ἐπινεμήσεως δεκάτης τοίτης.

† Σωφρόνιος ἐλέω θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνστ(αντινού)πόλεως
νέας ὁδῶμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

β) Πατριαρχικὴ πρᾶξις Ἀνθίμου τοῦ σ' ἔτ. 1846¹⁾

Διὰ τῆς πατριαρχικῆς ταύτης πρᾶξεως διορίζεται Μητροπολίτης τῆς
ἐπαρχίας Στρωμνίτσης δι πρόην Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἐλαίας Ἀν-
θίμος δι Ιβηρίτης.

Ἐκ κακῶς διατηφουμένης σήμερον περγαμηνῆς, 0,53 πλ. × 0,73 ὑψ., κείμενον
0,46 πλ. × 0,50 ὑψ., στίχ. 33 μετὰ τῆς πατριαρχικῆς ὑπογραφῆς καὶ τοῦ πρωτοκόλλου,
γλῶσσα στρογγύλη ἡμικυκλική, μοιλυβδόβουλον δὲν σώζεται, δπαὶ ἀνὰ δύο παραλ-
λήλως, ἀνὰ τρεῖς δὲ καθέτως ἀπολήγουσαι εἰς ἑβδόμην, ἡ δποία μετὰ τῶν δύο τε-
λευταίων παραλλήλων σχηματίζει τρίγωνον ἀπόστασις δριζοντία τῶν δπῶν 0,06, κά-
θετος 0,05. Τὸ πρῶτον ἀρχικὸν γράμμα Π μεγαλύτερον καὶ καλλιγραφικότερον τῶν
λοιπῶν. Ή πατριαρχικὴ αὕτη πρᾶξις εὑρίσκεται σήμερον ἐν καζῇ καταστάσει, οὕτως
εἰς τινα σημεῖα, ἰδίως τῶν πτυχώσεων, καθίσταται ἀδύνατος ἡ ἀνάγνωσις. Κάτιοθεν
τῆς ὑπογραφῆς τοῦ Πατριάρχου δεξιὰ ὑπάρχει ἡ ὑπογραφὴ τοῦ Μεγάλου Λογοθέτου:
μέγας λογοθέτης Νικόλαος Ἀριστάρχης.

1. Πρώτη πατριαρχία Ἀνθίμου τοῦ 6ου = 1845 - 1848.

Κείμενον

† "Αρθιμος ἔλέφ Θ(ε)οῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινούπολεως νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Πᾶς ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν Θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἀμαρτιῶν, φησὶν δὲ οὐδαγοβάμων Ἀπόστολος. Καὶ γὰρ οὗτος ἀξιούμενος τῶν θείων μαρμαρυγῶν διὰ τῆς πρὸς αὐτὸν | δοθείσης τελετονοργικῆς χάριτος τοῦ Παναγίου Πηγεύματος] μεταδίδωσι τοῖς] πιστοῖς τὰ χαρίσματα, καὶ μεσίτης ὑπὲρ αὐτῶν καθίσταται πρὸς Θεόν, καὶ φῶς τῶν ὑπὸ αὐτὸν πιστῶν, κατὰ τὸ θεόφιλεγκτον λόγιον « ὑμεῖς ἔστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου » ποδηγετῶν | καὶ καθοδηγῶν αὐτοὺς διὰ τῆς φρεινοτάτης λαμπτήρας καὶ τοῦ] εναγγελικοῦ κηρύγματος καὶ τὰς εὐθείας καὶ ἀπλανεῖς ὄδοντας τῆς ἀληθείας, δι' ὃν τελεντῶσιν εἰς τὴν μακαρίαν καὶ ἀληκτον ἐκείνην ἀπόλαυσιν τιῖναί αἰωνίων] ἀγαθῶν, ἐφ' ὃ καὶ ἔκαστη ἐκκλησία ἔλαχεν | ἔχειν τὸν ὑπὲρ αὐτῆς προσοίσοντα τὰ δῶρά τε καὶ θυσίας [τὸ] λνοιτελέστατον τούτων καὶ δησιμώτατον κορινάντων τῶν τὰ πάντα καλῶς διαταξαμένων πνευματεμφόρων Ἀποστόλων, καὶ θεοφόρων Πατέρων, καὶ ἀληθῶς οὗτος τύπος ὑπάρχει τοῦ πρώτου καὶ μεγάλου | χρηματίσαντος Ἀρχιερέως ἡμῶν θεανθρώπου Ἰησοῦ καὶ δε ἔστο κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας, ἦν περιποιήσατο τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ αἴματι, καὶ ὡς νύμφην ἥγαπτοις οὖν βουλαῖς τῆς ἀνωτάτης θείας προνοίας λαζοῦσα ἡ Μετριότης ἡμῶν διέπει | τὸ παγκόσμιον σύνταγμα τῶν πιστῶν ἀπὸ τῆς ὑψηλοτάτης ταύτης περιωπῆς τοῦ ἁγιαστού, Ἀποστολικοῦ, Πατριαρχικοῦ, Οἰκουμενικοῦ τουτοῦ ὁρόν, ἐφ' οὐδὲ φείλεται αὐτῇ ἐφορδᾶν πάσης τῆς ὑποκειμένης ἀγιωτάτης ἐκκλησίας, καὶ προνοεῖν περὶ τῆς πνευματικῆς τικῆς αὐτῶν διακυβερνήσεως, ἰδοῦσα καὶ τὴν ἴερὰν Μητρόπολιν τῆς Στρωμνίτης ἀπροστάτευτον μείγνασαν, καὶ ἔστερημένην πνευματικοῦ ποιμένος, ἢ τε δὴ τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύοντος καὶ Κωνσταντίνου διὰ κανονικῶν | ψήφων, καὶ Συνοδικῆς ἐκλογῆς προβιβασθέντος καὶ ἀποκαταστηθέντος, εἰς τὸν ὁρόν τῆς ἀγιωτάτης Μητροπόλεως Προύσης, χρέος ἡγήσατο πατριωτάτον ἀντικαταστῆγαι ἐκεῖ τὸν ἀξίως ποιμανοῦτα τὸ ἐν αὐτῇ λογι | κὸν ποίμνιον τοῦ Κυρίου. Καὶ δὴ κελεύσει καὶ ἀδείᾳ ἡμετέρᾳ πατριαρχικῇ κανονικῶν ψήφων γενομένων ἐν τῷ πανέπιτρῳ πατριαρχικῷ ναῷ τοῦ ἁγίου ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ τροπαιοφόρου ὑπὸ | τῶν ἐν ταύτῃ τῇ βασιλέιδι τῶν πόλεων ἐνδημούντων ἴερωτάτων Ἀρχιερέων καὶ ὑπερόμιων, τῶν ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν τῆς ἡμῶν Μετριότητος τοῦ τε Ἡρακλείας καὶ | Διονυσίου, τοῦ Χαλκηδόνος καὶ Ἱεροθέου, τοῦ Λέρκων καὶ Νεοφύτου, τοῦ Νεοκαισαρείας καὶ Κυρίλλου, καὶ τοῦ Κασανδρείας καὶ Ἱακώβου, ἐξελέγη τῶν ἄλλων ὑποψηφίων, καὶ προετιμήθη δὲ θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἐλαίας |

κὺρος Ἀνθιμος, ὃς ἄξιος ἀναδέξασθαι τὴν πνευματικὴν προστασίαν τῆς ἀγιωτάτης ταύτης Μητροπόλεως Στρωμνίτσης, ἡ τε δὴ ὁν Ἀρχιερεὺς θεοσεβής, καὶ κατὰ τὴν ἔσω παιδείαν ἴκανῶς τετριμμένος, εὐσχήμων, σεβάσμιος, | καὶ εἰς τὸ ἀγαθοεργεῖν πρόθυμος, καὶ εὐδοκιμήσαντα ἐν ἅπασιν, ἀπερ ἀντῷ ἐπέτραπτο πράγματα, καὶ ἀρχιερατικῶς διεχειρίσατο, ἄξιος ἀναδειχθεὶς διὰ τῆς ἀμέμπτου ἀντοῦ πολιτείας τε καὶ διαγωγῆς εἰς τὸ διευθύνειν καὶ ποδηγε- | τεῖν τὸν τοῦ Κυρίου λαὸν ἐπὶ πάντα τὰ ψυχωφελῆ τε καὶ σωτήρια· ἐφ' ὃ δὴ καὶ προεκρίθη συνοδικῶς κατασταθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν ἀγιωτάτην ταύτην Μητρόπολιν τῆς Στρωμνίτσης· τοῦτον τοίνυν ἡ Μετριότης ἡμῶν τῇ χάριτι καὶ | ἔξουσίᾳ τοῦ Παναγίου καὶ τελεταρχικοῦ Πνεύματος ἀποκαθίστησι Μητροπόλιτην τῆς ἀγιωτάτης Μητροπόλεως Στρωμνίτσης, καὶ προστάτην πνευματικὸν συμπάσης τῆς ἐπαρχίας ταύτης, καὶ κύριον καὶ ἔξουσιαστὴν | πάντων τῶν κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων πραγμάτων τῆς Μητροπόλεως ταύτης. Ὁφείλει δὲ διαληρφεῖς οὗτος ἴερωτας Μητροπολίτης Στρωμνίτσης ὑπέρτιμος καὶ ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὸς | ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύρος Ἀνθιμος, ἀπελθὼν εἰς τὴν θεόθεν λαζοῦσαν αὐτῷ Μητρόπολιν ταύτην, καὶ παραλαβὼν τὰς ἡνίας αὐτῆς, εὐλογεῖν καὶ ἀγιάζειν καὶ διδά | σκειν τὸν ἐν αὐτῇ λαὸν τοῦ Κυρίου καὶ παραινεῖν καὶ γονιθεῖν αὐτῷ τὰ ψυχωφελῆ τε καὶ σωτήρια, ἔχων τὴν ἀδειαν σφραγίζειν ἀναγνώστας, χειροτονεῖν διακόνους καὶ [εἰς τὸ τῶν] πρεσβυτέρων | ἀξιώμα προβιβάζειν [πατέρας πνευματικοὺς] δι· ἵδιων ἐνταληγόνων ἐγκαθιστάναι, καὶ τὰλλα πάντα διαπράττειν, δσα τοῖς γηησίοις καὶ κυρίοις ἀρχιερεῦσιν ἐφεῖται . . . οι ει., μετὰ καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ συνθρόνου | ἐγκαθιδρύσεως. Καρποῦται δὲ [καὶ ἀπολαμβάνειν πάντα τὰ ἀνήκοντα αὐτῷ ἐκκλησιαστικὰ εἰσοδήματα καὶ δικαιώματα, τὰ συνήθη καὶ νενομισμένα ἐκεῖνα· δφείλουσι δὲ καὶ ἀπαντες οἱ ἐν | τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ εὐ- δισκόμενοι ἐντιμότατοι κληρικοί, εὐλαβέστατοι ἴερεῖς, Ἱερομόναχοί τε καὶ Μοναχοί, τιμιότατοι πρόσκοριτοι, καὶ γέροντες, καὶ προεστῶτες, καὶ τὸ λοιπὸν χριστεπώνυμον | πλήρωμα πάσης τάξεως καὶ καταστάσεως ἀπονέμειν τῇ αὐτοῦ Ἱερότητι πᾶσαν τιμὴν καὶ εὐλάβειαν, δεξίωσίν τε καὶ φιλοφροσύνην ὑπείκειν τε καὶ ὑποτάσσεσθαι αὐτῷ ὡς γηησίῳ αὐτῶν ποιμένι | πνευματικῷ καὶ κυριαρχῷ, παρέχειν καὶ διδόναι αὐτῷ ἐνγνωμόνως καὶ εὐπειθῶς πάντα τὰ ἀνήκοντα αὐτῷ ἐκκλησιαστικὰ εἰσοδήματα καὶ δικαιώματα, κύριά τε καὶ τυχηρά, τὰ συνήθη καὶ νενομισμένα | δηλαδὴ βοηθείας, φιλότιμα, κανονικὰ [πεσκέ-] σια, τὰ τῶν γάμων καὶ πανηγύρεων, τὴν τοπικὴν ζητείαν, παρδησίας, προσθέσεις, τεσσαρακονταλείτουργα, ψυχομερίδια, καὶ εἴ τι ἄλλο σύνηθες τοπικὸν καὶ νενομισμένον | μνημονεύειν τε τοῦ κανονικοῦ αὐτοῦ ὀνόματος ἐν πάσαις ταῖς ἴεραῖς τελεταῖς καὶ ἀκολουθείαις, ὡς νενόμισται, συντρέχειν καὶ βοηθεῖν αὐτῷ ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς αὐτοῦ χρείαις καὶ ὑποθέσει, καὶ κατ' οὐδὲν | αὐτῷ ἀντιφέρεσθαι, ἢ ἐναντιοῦσθαι ἀτάκτως· ἡ γάρ πρὸς τὴν αὐτοῦ Ἱερότητα γενομένη καὶ ἀποδιδομένη τιμῇ, εὐλάβεια, ὑπακοή καὶ εὐπείθεια

15

20

25

εἰς ἡμᾶς ἀναφέρεται καὶ δι' ἡμῶν πρὸς Θεὸν αὐτόν· οὗ | τὸν τύπον ἐπὶ τῆς γῆς οἱ Ἀρχιερεῖς σώζουσιν|. ὁ δὲ παρὰ τὰ προστατόμενα πράττων καὶ γνώμη στρεβλῇ ἀντικεῖσθαι τῷ Ἀρχιερεῖ αὐτοῦ θέλων, ἢ ἀντιλέγων ἢ κατακρατῶν τῶν εἰδίσμένων αὐτοῦ δικαιωμάτων | των ἢ μὴ ἀποδιδοὺς τὴν προσήκουσαν τιμὴν καὶ ὑπακοήν, ὁ τοιοῦτος, ὡς ἀλαζῶν καὶ ἀδιάκριτος, τῆς τε θείας ἀγανακτήσεως πειραθήσεται, καὶ παρ' ἡμῶν ἐπιτιμίοις βαρυτάτοις καθηποβληθήσεται. Ἐπὶ τούτοις | οὗ ἄπασιν ἀπολυθεῖσα ἡ παροῦσα πατριαρχικὴ καὶ ἐν μεμβράναις πρᾶξις, δίδοται τῷ διαλητρέστερῷ Ἱερωτάτῳ Μητροπόλιτῃ Στρωμάτισης ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ τῆς ἡμῶν | Μετριότητος καὶ Ἀνθίμῳ εἰς μόνιμον καὶ διηνεκῆ ἀσφάλειαν.

'Ἐν ἔτει σωτηρίῳ χιλιοστῷ διτακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ ἔκτῳ κατὰ μῆνα 'Ιουνίου ἐπινεμήσεως Δ'.

+ "Ανθίμος ἐλέω Θ(ε)οῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως : νέας ϕώμης καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

μέγας λογοθέτης Νικόλαος Ἀριστάρχης

2. Τοῖα Τουρκικὰ Φερμάνια

Ἡ Δημοτικὴ Βιβλιοθήκη Κοζάνης μεταξὺ ἄλλων τουρκικῶν ἐγγράφων εἶναι κάτοχος καὶ δύο φερμανίων, τὸ δὲ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης ἐνὸς τοιούτου, τῶν δποίων δ τουρᾶς καὶ τὸ περικλεῖον αὐτὸν ἐπισέλιδον εἶναι ἔξοχως καὶ διὰ πολλῶν χρωμάτων διακεκοσμημένα, ') δι' ὁ ἐθεωρήσαμεν σκόπιμον νὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα πανομοιότυπα τούτων, συγχρόνως δὲ καὶ μετάφρασιν τοῦ ἐνὸς ἐξ αὐτῶν. Τῶν δύο ἄλλων ἡρκέσθημεν νὰ δώσωμεν περιγραφὴν καὶ σύντομον περίληψιν τοῦ περιεχομένου των, διότι τὸ κείμενον τούτων, ἀκολουθοῦν τὸν καθιερωμένον τύπον τῆς τουρκικῆς Γραμματείας ἐλάχιστα παραλλάσσει τοῦ πρώτου. Τὴν μετάφρασιν διεύλω εἰς τὸν Διευθυντὴν τοῦ Μεταφραστικοῦ Γραφείου Θεσσαλονίκης κ. Λάζ. Μαμζορίδην, δημοσίᾳ ἐνταῦθα εὐχαριστῶ. Ἀξίαν ἔχουν ταῦτα ἴδιως διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν ἐπισκοπικῶν καταλόγων.

a) Φερμάνιον Σουλτάνου Μαχμούτ ἔτ. 1815 (15 Σιαμπάν 1230)

Διὰ τοῦ Φερμανίου τούτου τοῦ Σουλτάνου Μαχμούτ ἐπικυροῦται ὑπὸ τῆς Πύλης ὁ (κατόπιν ἐπικυρώσεως καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου) ὑπὸ τοῦ Μητροπόλιτου Θεσσαλονίκης Ἰωσήφ διορισμὸς τοῦ ἱερέως Βενιαμίν τοῦ Σερβίου Σερβίων καὶ Κοζάνης. Διὰ τοῦ

1. Πεθ. Α. ΣΙΓΑΛΑ, 'Αρχεῖα καὶ Βιβλιοθήκαι Δυτικῆς Μακεδονίας, σελ. 89 καὶ 182.

φερμανίου καθορίζονται συγχρόνως τὰ δικαιώματα καὶ τὰ προνόμια τοῦ Ἐπισκόπου τούτου.¹⁾

Ἐκ χάρτου λείου καὶ παχέος, 0,77 ὑψ. × 0,54, πλάτ. τὸ κείμενον καταλαμβάνει 8,49 ὑψ. × 0,38 πλάτ., περιθώριον δεξιά 0,045, κάτω 0,03, ἀριστερὰ καὶ ἄνω 0, τουρᾶς 0,32 ὑψ. ἐντὸς κωνοειδοῦς διακεκοσμημένου τριγώνου, περικλείεται ὑπὸ ἐπισελίδου ἐν σχήματι Π διακεκοσμημένου διὰ χρυσῆς, ἐρυθρᾶς καὶ κυανῆς μελάνης, ἐντὸς τοῦ Π καὶ παραπλεύρως τοῦ τουρᾶς ὑπάρχουν σχήματα διακοσμητικά, στίγ. 27, μεταξὺ τῶν στίγμων διακρίνονται ἐπίσης στρογγυλὰ ἐκ χρυσῆς μελάνης σημεῖα, ἐπὶ τῆς ὀπισθίας πλευρᾶς ὑπάρχουν τρεῖς μονογραφίαι. Ἐξεδόθη τὴν 10ην Αὐγούστου τοῦ 1815 ἐπὶ Σουλτάνου Μαχμούτ.

Κείμενον

(Μονόγραμμα Σουλτάνου Μαχμούτι)

Σοφολογιώτατοι ἰεροδίκαιοι Σερβίων καὶ Κοζάνης, πρότυπα καὶ ὑπογραμμοὶ τῶν κριτῶν καὶ δικαστῶν, πηγαὶ σοφίας καὶ θεολογίας, αὐξηθήτω ἡ σοφία ὑμῶν, ἀμα φθάσει τὸ παρὸν ὑψηλὸν αὐτοκρατορικὸν Μον διάταγμα ἐστω ὑμῖν γνωστὸν ὅτι ὁ Ἑλλην Πατριαρχῆς τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν ἔξαρτημάτων τῆς καὶ ἡ ἐν τῇ ἔδρᾳ τῆς εὐδαιμονίας Μον διαμένονσα σύνοδος τῶν Μητροπολιτῶν (Συμβούλιον τῶν Μητροπολιτῶν) ὑπέβαλεν εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸν Μον Διβάνιον (γραφεῖον) ἐσφράγισμένην ἀναφοράν, διὰ τῆς δοποίας ἐξελιπάρησαν ὅπως χρονιγγῆ ὑψηλόν Μον φερμάνιον, διαλαμβάνον λεπτομερῶς καὶ σαφῶς τοὺς δρους εἰς χεῖρας τοῦ ἱερέως Βενιαμίν, τὸν δοποῖον δ εἰς τὸ Πατριαρχεῖον ὑπαγόμενος μητροπολίτης Θεσσαλονίκης καὶ περιχώρων Ἰωσήφ, διώδισεν ἐπίσκοπον Σερβίων καὶ Κοζάνης, ὃς ἀντιπρόσωπον αὐτοῦ διὰ νὰ ἐκτελῇ τὰ θησαυρευτικὰ ἔθιμα, διεκπεραιώνη τὰς ὑποθέσεις τῶν ἐν τῇ Ἐπισκοπῇ Σερβίων καὶ Κοζάνης κατοικούντων Ἑλλήνων ραγιάδων, ἥτις ἐπισκοπὴ ἀναγράφεται εἰς τὸν εἰς χεῖρας τοῦ ρηθέντος ἱερέως Ἰωσήφ δοθέντα ὑψηλόν Μον διορισμὸν (βεράτιον).

5

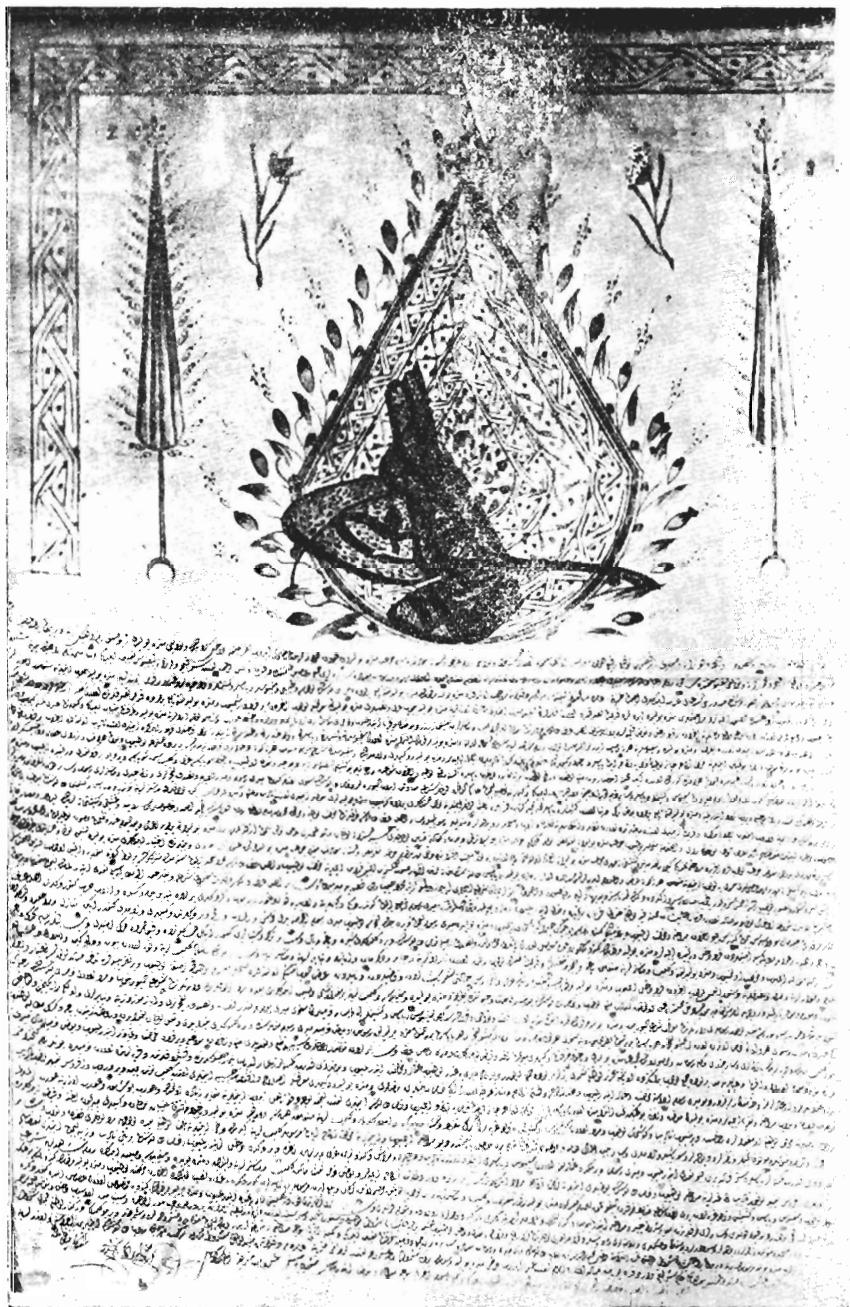
10

15

20

Συνεπείᾳ τῆς αἰτήσεως ταύτης ἐξητάσθησαν τὰ ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ θησαυροφυλακίῳ Μον φυλασσόμενα βιβλία τῶν Ἐπισκοπῶν, διεπιστώθη δὲ ὅτι ταῦτα ἀναγράφουσι τοὺς δρους ὅτι οἱ εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς μητροπόλεως τοῦ μητροπολίτου τούτου διαμένοντες φόρῳ ὑποτελεῖς τεκοὶ καὶ ζωντανοί, ἐπίσκοποι, ἴερεῖς, μοναχοί, καλογραῖαι καὶ ἡγούμενοι, θὰ ἀναγραΐζουσι τοῦτον ὃς μητροπολίτην των. Οἱ Ἐπίσκοποι τῶν ἀνέκαθεν εἰς τὴν περιφέρειαν αὐτοῦ κειμένων ἐπαρχιῶν (καζάδων) κατὰ τὰ ἔθιμα αὐτῶν ὃς ἀναγραΐζωσι τοῦτον ὃς μητροπολίτην των, οἱ δὲ διορισμοὶ καὶ αἱ παύσεις

1. Σύμφωνα μὲ τὴν περίληψιν αὐτὴν πρέπει νὰ διορθωθῇ καὶ ἡ εἰς τὸ βιβλίον μου, ἐνθ' ἀν. σελ. 89 ἀριθ. 3, ἐσφαλμένη τοιαύτη.

Φερμάνιον Σουλτάνου Μαχμούτ τοῦ ἔτους 1815

των θὰ ἐνεργοῦνται ὑπὸ τῶν Μητροπολιτῶν, οὐδεὶς δὲ ἄλλος θ' ἀναμιγνύεται εἰς τὰ ἔργα των.

25

Οὐδεὶς δικαιοῦται ἄνευ ὑψηλοῦ φερμανίου νὰ ἀφαιρέσῃ τὰς ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς Μητροπόλεως αὐτῶν ἀνέκαθεν κατεχομένας ἐκκλησίας καὶ μοναστήρια καὶ οὐδεὶς τρίτος θ' ἀναμιχθῇ καὶ ἐνοχλήσῃ τὴν νομίμωφ ἀδείᾳ (κατὰ τὸ ἱερὸν δίκαιον) καὶ τὴν κατὰ τὸν παλαιὸν ρυθμὸν ἐπισκευὴν αὐτῶν. "Ανευ ὑψηλοῦ φερμανίου οἱ ἔξοντες ἔχοντες διπάλληλοι ("Ἐχλι - Οὔρφ) δὲν δικαιοῦνται νὰ προσβάλλωσι καὶ τυραννῶσιν αὐτούς, λέγοντες δὲ « δυνάμει διαταγῆς (Μπονγιούρουνλτί, ἥτοι τοῦ νομάρχου) θὰ ἐπιθεωρήσωμεν τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰ μοναστήρια αὐτῶν ».

30

"Οιαν τις ἐκ τῶν φόρῳ ὑποτελῶν πρόκειται νὰ νυμφευθῇ ἢ νὰ δια-ζευχθῇ τὴν σύνυγόν του, οὐδεὶς θὰ ἐπέμβῃ μεταξὺ αὐτῶν πλὴν τῶν ἀντιπροσώπων, τοὺς δποίους διώρισεν δὲ Μητροπολίτης.

35

Εἶναι σεβαστὸν πᾶν δικαιοδοσίᾳ των ἰερεῖς καὶ οἱ φόρῳ ὑποτελεῖς κατὰ τὰ ἔθιμα αὐτῶν ἥθελον ἀφιερώσει ὑπὲρ τοῦ Πατριάρχου, τῶν Μητροπολιτῶν καὶ τῶν Ἐπισκόπων, τὰ τοιούτου εἴδους ζητήματα θὰ ἐκδικάζωνται κατὰ τὸ ἱερὸν δίκαιον μὲ "Ἐλληνας μάρτυρας.

40

Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν προκύψει παράβασις τῶν ἐθίμων ὑπὸ τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ Μητροπολίτου τούτου Ἐπισκόπων, μοναχῶν, ἱερέων, καλογραιῶν καὶ ἡγουμένων καὶ ἐπεβάλλετο κατὰ τὰ ἔθιμά των τιμωρία αὐτῶν, οὐδεὶς ἄλλος θὰ ἐμποδίσῃ τοῦτο. Οἱ Μητροπολίται θὰ ἐπιβάλλωσι τὴν ἀπαιτούμενην τιμωρίαν ἐναντίον τῶν ἰερέων καὶ τῶν ἀντιπροσώπων των, οἵτινες ἄνευ τῆς ἀδείας αὐτῶν ηὐλόγησαν γάμου φόρῳ ὑποτελοῦς, ἀντικείμενον εἰς τὰ ἔθιμα αὐτῶν.

45

Οἰαδήποτε ἀγωγαὶ κατὰ τὸ ἱερὸν δίκαιον τῶν Μητροπολιτῶν, τῶν ἀντιπροσώπων των, τῶν ὑπαλλήλων των καὶ τῶν Ἐπισκόπων οὐδαμοῦ ἐξετάζονται, ἀλλὰ θὰ παραπέμπωνται ὅπως ἐκδικασθῶσιν εἰς τὸ αὐτοκρατορικόν Μον Λιβάνιον ἐνώπιον τῶν Μεγάλων Βεζυρῶν καὶ τοῦ Καζασκέρη (δικαστοῦ τοῦ στρατοῦ). Ἐν δοφῷ δὲ τὸ ζήτημα ἐκδικάζεται ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ Μον Λιβανίῳ ἐν Κων(πόλει (ἐν τῇ ὑψηλῇ φωλεῇ), ἀπαγορεύεται καὶ καταργεῖται ἡ πρόσκλησις καὶ προσαγωγὴ αὐτῶν ἐπιτοπίως.

50

Οὐδεὶς θὰ ἐμποδίσῃ τοὺς εἰς τὴν θέσιν αὐτῶν διορισθέντας ἰερεῖς καὶ οὐδεὶς θὰ βιάσῃ καὶ πιέσῃ αὐτοὺς κατόπιν ἐπειβάσεως καὶ παρακλήσεως ἄλλου τινός, λέγων « κάμε τὸν καλόγηρον τοῦτον Ἐπίσκοπον » καὶ οὐδεὶς θὰ δχλήσῃ αὐτὸν λέγων « παῦσε τὸν ἰερέα τοῦτον καὶ δῶσε τὴν ἐκκλησίαν αὐτοῦ εἰς τὸν δεῖνα ἰερέα ».

55

Τοὺς ἐπιβαλλομένους ἐτησίους δημιοσίους φόρους τοῦ Μητροπολίτου τούτου κατὰ τὸν παλαιὸν νόμον καὶ συμφώνως μὲ τὸ βεράτιον θὰ εἰσπράττῃ ἀπὸ τὸν Ἐπισκόπους, καλογήρους, ἰερεῖς καὶ λοιποὺς φόρῳ ὑποτελεῖς δι'

60

ἀντιπροσώπων του, τοὺς ὁποίους ἥθελε διορίσῃ, οἱ δὲ ἐκάστοτε ἰεροδίκαι φὰ
τοὺς βοηθῶσι κατὰ τὸ ἱερὸν δίκαιον, εἰσπράττοντας αὐτούς.

- 65 Οἱ φόρῳ ὑποτελεῖς χριστιανοὶ φὰ καταβάλλωσιν ἄνευ δισταγμοῦ τινος,
ὅς ἀνέκαθεν γίνεται καὶ συμφώνως μὲ τὸ βεράτιον του, τοὺς καὶ ἔτος ἐπι-
βαλλομένους δημοσίους (μιρὶ) φόρους, φόρους σφαγείων (Ζαράρι - Κασαμπιὲ),
ἔλέη, φόρους γάμων καὶ μοναστηρίων, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ ἐπιβαλλόμενα
πατριαρχικὰ καὶ μητροπολιτικὰ δικαιώματα.
70 "Οσοι ἐφημίται μοναχοὶ καὶ ἰερεῖς περιφερόμενοι ἀπὸ τόπου εἰς τόπον
ἐντὸς τῆς περιφερείας τῆς μητροπόλεως προξενοῦσιν ἀγαστάτωσιν, οὗτοι δὲν
δύνανται νὰ περιφέρουνται διπονδήποτε ἥθελον κατὰ παράβασιν τῶν ἔθιμων
των, ἀλλὰ φὰ τιμωροῦνται ὑπὸ τῶν Μητροπολιτῶν των κατὰ τὰ ἔθιμά των
καὶ ἐμποδιζόμενοι φὰ ἀποστέλλονται διπέσω εἰς τὰ μοναστήρια, εἰς τὰ δποῖα
75 παλαιόθεν κατώκουν.

Οἱ ἰεροδίκαι, ναῖπαι (ἀκόλουθοι τῶν ἰεροδικῶν), οἱ ἀντιπρόσωποι
τῶν νομαρχῶν (Μοντεσελίμι), οἱ διοικηταὶ τῶν ἐπαρχιῶν (Βοεβόδα), οἱ
ἐπίτροποι τῶν Βακουφίων, οἱ ἐπιστάται (Σούμπαση) καὶ οἱ λοιποὶ ἀνθρω-
ποι τῆς ἔξουσίας ("Ἐχλι - Οὔρφρ") νὰ μὴ ἐμποδίζωσι οὐδέτερα τῶν ἰερέων καὶ
80 μοναχῶν, οἵτινες κατ' ἐντολὴν τοῦ Μητροπολίτου των μεταβαίνοντιν εἰς τὰς
οἰκίας τῶν φόρῳ ὑποτελῶν κατοίκων πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἔθιμων των, οὕτε
νὰ θήγωσι τὴν ἀνέκαθεν μεταξὺ ἀντῶν ὑφισταμένην τάξιν καὶ ἀρμονίαν.

Νὰ θεωρῶσι καὶ ἐπιλύτωσιν ὅλας ἐν γένει τὰς διαφορὰς καὶ ὑποθέσεις
τῶν ἐν τῇ ἀντοχατορίᾳ Μονοὶ οἰκούντων ἀπόρων οργιάδων, ἡ θεώρησις δὲ
85 τῶν λογαριασμῶν, προσόδων καὶ δαπανῶν τῶν μοναστηρίων καὶ λοιπῶν ὑπο-
θέσεών των, κατὰ τὸν ὑπὸ τῶν ἔθιμων των ἐπιβαλλόμενον τρόπον, δὲν ἔξαρ-
τᾶται ἀπὸ τὴν ψῆφον καὶ φροντίδα τῶν ἐκάστοτε Πατριαρχῶν, ἀλλ᾽ ἀνετέθη
ἀνέκαθεν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν Μητροπολιτῶν (‘Ιερὰς Σύνοδον) καὶ ἐπειδὴ
τὸ συμβούλιον τῶν Μητροπολιτῶν εἶγαι ὑπεύθυνον καὶ ὑπέγγυον διὰ τὰ χρέη,
90 ἵνα διατελῇ τοῦτο ἐνήμερον τῶν δανειζομένων ποσῶν, αἱ σφραγῖδες αὐ-
τῶν κατασκευάζονται ἀρχαιόθεν διὰ χειρὸς τῶν Μητροπολιτῶν των καὶ εἰς
τὸ μέλλον, ἵνα ὥσιν ἀπηλλαγμένοι ἀπὸ τὰς ἀδικίας καὶ τὰς πιέσεις, αἱ σφρα-
γῖδες δλων τῶν ἐν τῇ ἀντοχατορίᾳ Μονοὶ μοναστηρίων ἔχοντιν οὕτω ἀνατεθῆ
εἰς τὴν Σύνοδον καὶ οὐδεὶς ἀπολύτως δικαιοῦται νὰ ἐπέμβῃ.

95 "Οπως ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων αἱ σφραγῖδες τῶν μοναστηρίων
ἀνετέθησαν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν Μητροπολιτῶν, οὕτω καὶ τώρα ἐπὶ τῶν
ἥμερῶν τῆς ἐνδόξου αντοχατορίας Μονοὶ αἱ σφραγῖδες αὐταὶ ἀνετέθησαν εἰς
τὸ συμβούλιον τοῦτο, αὐταὶ δέ, φέρουσαι τὸν τίτλον τοῦ ἐν Κωνσταντινούπολει
(ἐν τῇ φωλεᾷ) τῆς εὐδαιμονίας Μονοὶ διαμένοντος συμβούλιον τῶν Μητροπολι-
100 τῶν ('Ιερᾶς Συνόδου), φὰ παραδίδονται εἰς τὸν κατὰ τὴν προτίμησίν των
Μητροπολίτην. Αἱ αἰτήσεις αὐτῶν αἱ ἐσφραγισμέναι μὲ τὴν σφραγῖδα τῆς
'Ιερᾶς Συνόδου, τοῦ Πατριαρχείου καὶ τοῦ μοναστηρίου εἰσὶν ἔγκυροι καὶ νὰ

ἐπιτρέπηται διτδήποτε ἥθελον ἀναφέρει καὶ ζητήσει σχετικὸν μὲ τὰ ἔθιμα των.

Oi Mητροπολῖται καὶ ἵερεῖς νὰ μὴ ἐμποδίζωνται ἀναγινώσκοντες εἰς 105 τὰς οἰκίας των τὸ εὐαγγέλιον χωρὶς νὰ ὑψώνωσι τὴν φωνὴν των, οἱ δὲ ἀνθρώποι τῆς ἔξουσίας, μὲ τὸν ἀποκλειστικὸν σκοπὸν νὰ τοὺς ἐνοχλῶσι, νὰ μὴ τοὺς λέγωσι «σεῖς εἰς τὴν οἰκίαν σας εἰς ἐν δωμάτιον σας ἀνεγνώσατε τὴν Πεντάτευχον καὶ τὸ Εὐαγγέλιον, ἐκρεμάσατε κανδήλας, ἡγάφατε κηρόις, ἐποπθετήσατε καθίσματα καὶ εἰκόνας, ἐκρεμάσατε παραπετάσματα, καίετε θυμίαμα καὶ κινεῖτε τὸ θυμιατήριον καὶ κρατεῖτε εἰς τὴν χεῖρα σας φάρδον», οἱ δὲ στρατηγοὶ (Μιρμιρᾶν) καὶ λοιποὶ ἀνθρώποι τῆς ἔξουσίας, μὲ τὸν ἀποκλειστικὸν σκοπὸν τοῦ χρηματισμοῦ καὶ παρὰ τὸ ἱερὸν δίκαιον, νὰ μὴ προσβάλλωσιν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν πεπλανημένων ἐθίμων των, ἐν δοσῷ δὲν ὑψώνωσι τὴν φωνὴν καὶ δὲν καταρῶνται καὶ δὲν βλασφημῶσι, ζητοῦντες 110 παρ' αὐτῶν χρήματα.

Κατεχωρήθη ἐπιτοπίως (εἰς τὸ βιβλίον τοῦ ἐπαρχιακοῦ ἱεροδικείου) τὸ ὑψηλὸν φερμάνιον, τὸ διατάσσον τὴν ἀναγραφὴν εἰς τοὺς διορισμούς των (βεφάτια) τοῦ ὑψηλοῦ φερμανίου, τοῦ διατάσσοντος τὴν ἀπαγόρευσιν τῶν αὐθαιρεσιῶν τούτων καὶ συνεπῶς νὰ μὴ δχληθῶσι καὶ βιασθῶσιν οὗτοι κατὰ 120 παράβασιν τοῦ φερμανίου τούτου.

Νὰ δίδωνται φύλακες εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους καὶ τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς δρόμους ἀποστέλλει δ Mητροπολίτης οὗτος πρὸς εἰσπραξιν τῶν δημοσίων φρόνων, εἰς δὲ τὰ μέρη εἰς ἀ μετέβαινον φέροντες ἴματισμὸν πρὸς μεταμφίεσιν καὶ πολεμικὰ ὅπλα καὶ ἐργαλεῖα, οἱ ἀνθρώποι τῆς ἔξουσίας καὶ ἄλλοι 125 πρὸς ἀπόσπασιν ὁφελειῶν νὰ μὴ ἐπεμβαίνωσι καὶ ἐμποδίζωσιν αὐτοὺς λέγοντες «διατὸ σύ περιφέρεσαι;».

Οὐδεὶς νὰ ἔξιλαμίζῃ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τον φόρῳ ὑποτελῆ (χριστιανόν) τινα.

Οσάκις δὲν εἶχον χρήματα νὰ δάσωσιν εἰς τὸν Mητροπολίτην διὰ τοὺς δημοσίους φρόνους καὶ ἀντὶ χρημάτων διὰ φρόνους τοῦ δημοσίου ἔδιδον ὑφάσματα, ἐνδύματα καὶ χρήματα, οὐδεὶς τελώνης (Ἐμιν) νὰ δχλήσῃ καὶ ἐπέμβῃ ζητῶν κατὰ τὴν μεταφορὰν αὐτῶν διὰ τῶν σταθμῶν (Μερζί), διαβάσεων (πορθμῶν) καὶ ἀποβάθμων φρόνους τελωνιακούς, εἰσαγωγικοὺς δασμοὺς (Μπάτις), δῶρα καὶ ποσοστὰ ἀπὸ τοὺς μεταφέροντας αὐτὰ ἀντιπροσώπους 130 καὶ ἀνθρώπους των.

Διὰ τὰ πρὸς διατροφὴν αὐτοῦ τοῦ ἰδίου Mητροπολίτου παραγόμενα προϊόντα τῶν ἀμπελῶν του καὶ τὰ ὑπὸ τύπον ἐλέον ὑπὸ τῶν χριστιανῶν διδόμενα, γλεῦκος, σταφυλάς, μέλι, ἄλλα δημητριακὰ καὶ λοιπὰ ἀντικείμενα, οἱ τελῶναι καὶ οἱ φύλακες αὐτῶν νὰ μὴ ζητῶσι κατὰ τὴν μεταφοράν των 140 ἀπὸ τὰς ἀποβάθμας καὶ τὰς πύλας τελωνιακὸς δασμούς, φρόνους εἰσαγωγικοὺς καὶ ἄλλα δικαιώματα, οὗτε νὰ παρακωλύωσι τὴν μεταφοράν των.

Τοὺς εἰς τὴν Μητρόπολίν του, τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰ μοναστήρια ἀνήκοντας ἀμπελῶνας, κήπους, μετόχια καὶ τὸν ἀρχαιόθεν παραχωρηθέντας καὶ 145 ἀφιερωμένους ἀγροὺς (βακούφ), λιβάδια, μύλους, ἀγιάσματα, πανηγύρεις, μοναστήρια καὶ ἄλλους τοιούτους εἴδους ὑπὲρ τῶν ἐκκλησιῶν ἀφιερωμένους οἴκους, καταστήματα, κτήματα, ἔπιπλα, χρήματα καὶ κτήνη εἰναι ἐλεύθεροι νὰ κατέχωσι καὶ νὰ νέμωνται, οὐδεὶς δὲ δικαιοῦται νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὴν διαιτήσιν των. Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ὑπεράλλοντο ἐκ μέρους τῶν διοικητῶν (*Πασιάδων*), ιεροδικῶν, ναΐπιδων παράπονα περὶ παύσεως, ἐκτοπίσεως καὶ καταχρήσεών τοῦ Μητροπολίτου τούτου καὶ τῶν Ἐπισκόπων του, δὲν θὰ εἰσακούσθωσι, ποὺν ἐξακριβωθῆ ἢ ἀλήθεια αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ φερμάνιον ἡὰν ἥθελεν ἐκδοθῆ κατὰ τινα τρόπον ἐπὶ τοῦ προκειμένου, τοῦτο δὲν λαμβάνεται ὑπὲρ δψιν καὶ δὲν ἐκτελεῖται, ἀπαγορεύεται δὲ νὰ ἐκτελεσθῇ ἐπιτοπίως, 155 ἔστω καὶ ἡ ἥθελεν ἐκδοθῆ ὑψηλὸν φερμάνιον καθ' οἰονδήποτε τρόπον, μὲ προγενεστέραν ἢ μεταγενεστέραν ἡμερομηνίαν.

Ἐάν τινες τῶν φόρῳ ὑποτελῶν ζῶτες ἔτι ἥθελον ἀφιερώσει καὶ διαθέσει τι ὑπὲρ τοῦ Πατριάρχου, τοῦ Μητροπολίτου, τοῦ Ἐπισκόπου καὶ τῶν ἐκκλησιῶν των, τοῦτο μετὰ τὸν θάνατόν των λαμβάνεται παρὰ τῶν κληρονόμων των κατὰ τὸ ιερὸν δίκαιον. Εἰσπράττονται ἐπίσης μέσω τῶν ιεροδικείων καὶ οἱ φόροι οἱ καλούμενοι Μπαρισιέ καὶ Μπόργες (ἀλλαχοῦ Μπορέσνα) τῶν θυησκόντων φόρῳ ὑποτελῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν παρὰ τῶν κληρονόμων των.

Δὲν πρέπει νὰ ζητῶνται δασμοὶ καὶ τέλη ἀπὸ τὸν καταβαλλομένους ὑπὲρ τῶν εἰς τὰς ὑποδιοικήσεις, πόλεις, κωμοπόλεις καὶ χωρία τῆς ὑπὸ τὴν διαχείρισιν τοῦ Μητροπολίτου τούτου περιφερείας κατοικούντων Ἐπισκόπων, ιερέων, μοναχῶν καὶ λοιπῶν φόρῳ ὑποτελῶν δημοσίους φόρους, φόρον σφαγείων (Ζαράρι - Κασαμπέ), ἐλέη, δικαιώματα (ἐξ ἀγιασμῶν, πανηγύρεων, τέλη ἀδειῶν πρώτου, δευτέρου καὶ τρίτου γάμου, τὰ δικαιώματα τὰ διδόμενα ὑπὲρ τοῦ Πατριάρχου, ἦτοι δώδεκα ἄσπρα (ἀκτεί) ἐτησίως παρ' ἐκάστης οἰκίας ἐγγάμου φόρῳ ὑποτελοῦς καὶ μίαν λίραν (ἐν χρυσοῦν νόμισμα) παρ' ἐκάστου ιερέως, ὡς ἐπίσης τὰ ἐπὶ ἐκάστης οἰκίας ἐγγάμου φόρῳ ὑποτελοῦς διδόμενα ἀνὰ δώδεκα ἄσπρα ἐτησίως καὶ παρ' ἐκάστου ιερέως μίαν λίραν δικαιώματα Μητροπολίτου, καθὼς καὶ τὸν παρά τινων φόρῳ ὑποτελῶν ἔναντι φόρων διδόμενον σῖτον καὶ τὸν μεταφερόμενον σῖτον καὶ ἔλαιον).

175 "Οταν δὲ Μητροπολίτης ἢ οἱ ἐκ μέρους αὐτοῦ ἀπεσταλμένοι ἀντιπρόσωποι εἰσπράττωσι καὶ λαμβάνωσι διὰ τὸ δημόσιον (*Μιρί*) δλους ἐν γένει τοὺς ἐτησίους πολλοὺς ἢ δλίγονς φόρους καὶ προσόδους τῶν ἐκκλησιῶν των καὶ τῶν παγγαρίων τῶν χωρίων των καὶ λοιπῶν ἰδρυμάτων, νὰ ἐμποδίζωνται οἱ ἀνθρώποι τῆς ἐξουσίας ἢ ἄλλοι τινές, οἵτινες, μὲ τὴν πρόφρασιν διτι ζημιώνονται, πιέζονται αὐτοὺς καὶ νὰ μὴ ἐπιτραπῇ εἰς οὐδένα ἀπολύτως νὰ ἐμποδίζῃ καὶ προσβάλῃ αὐτούς.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς εἰσπράξεως τῶν φόρων, φόρῳ ὑποτελεῖς τινες,

συγκεντρούμενοι προηγούμενως μετὰ τῶν τέκνων, συγγενῶν καὶ οἰκογενειῶν των εἰς μίαν οἰκίαν, δὲν δύνανται νὰ εἴπωσιν « εἰς τὸ βεράτιόν σου ἀναγράφεται καθ’ ἐκάστην οἰκογένειαν, ἡμεῖς δημοσία συγκεντρούμεθα εἰς μίαν οἰκίαν » 185 καὶ δὲν δύνανται νὰ ἀδικήσωσιν οὕτω τὸ δημόσιον, οὕτε ἐπιτρέπεται ἐπιμονὴ καὶ ἀντίδρασις αὐτῶν.

Ἐπίσης εὐκατάστατοι τινὲς προνομιοῦχοι (Ζαΐμ) καὶ κάτοχοι τιμαρών, προκειμένου περὶ τῶν φόρῳ ὑποτελῶν, δὲν δύνανται νὰ λέγωσι « αὐτοὶ εἶναι ἐπιστάται (Κεζαγιᾶδες) ἡμῶν, ὑπηρέται (Τέρ-Ογλάν) καὶ ὑπάλληλοί 190 μας καὶ δὲν θὰ ἐπιτραπῇ νὰ ἐναντιοῦνται καὶ νὰ ἀρνοῦνται τὴν καταβολὴν φόρων εἰς τὸ δημόσιον.

Ἡ σύναψις γάμων, ἡ διάλυσις γάμων, δ συμβιβασμὸς μεταξὺ δύο ἐν διαστάσει φόρῳ ὑποτελῶν ἐνεργεῖται ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Μητροπολιτῶν καὶ συγκαταθέσει αὐτῶν, ἡ δὲ ἐν ἀνάγκῃ δρκωμοσία αὐτῶν γίνεται 195 κατὰ τὰ ἔθιμά των ἐν ταῖς ἐκκλησίαις των. Κατὰ τὴν τιμωρίαν δὲ αὐτῶν διὰ τοῦ καλούμενου ἀφορισμοῦ οἱ ἴεροδίκαιοι καὶ οἱ ναῖπαι δὲν πρέπει νὰ ἐπεμβαίνωσι καὶ τιμωρῶσιν αὐτοὺς διὰ προστίμων.

Ἄνευ τῆς μεσολαβήσεως καὶ τῆς ἀδείας τοῦ Μητροπολίτου οἱ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ ἴερεῖς δὲν δύνανται νὰ ἐκτελέσωσι τὸν γάμον φόρῳ ὑποτελοῦς 200 τινος, ἐν διφερό διαφορά τοῦ γάμου δὲν ἐπιτρέπεται ὡς ἀντικείμενος εἰς τὰ ἔθιμά των.

Οἱ φόροι ὑποτελεῖς, κατὰ τὰ ἔθιμά των, μόνον τρεῖς φοράς ἔχονται εἰς γάμου κοινωνίαν, εἶναι δὲ τελείως ἀπηγορευμένον εἰς τὰ ἔθιμά των ἡ σύγραψις γάμου ἀντιθέτου πρὸς τὰ ἔθιμά των, ἡ διάξενης τῆς συζύγου καὶ ἡ ληψις συζύγου ἐπὶ τῆς συζύγου. Εἰς τὸν τοιούτον δὲν χορηγεῖται ἀδεια, ἀλλὰ 205 ἐπιβάλλεται τιμωρία καὶ ἐπίπληξις.

Τὰ χρήματα, ἔπιπλα, κτήματα καὶ διτιδήποτε ἀνήκουσιν εἰς τὰς ἐκκλησίας αὐτῶν καταλαμβάνονται διὰ τὸ δημόσιον (Μιρ) ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου ἢ ὑπὸ τῶν παρ’ αὐτοῦ διωρισμένων ἀντιπροσώπων, διπότε οἱ ὑπάλληλοι τοῦ δημοσίου ταμείου, οἱ ὑπάλληλοι τῆς καταγραφῆς περιουσιῶν τοῦ 210 ἴεροδικείου (Κασάμ), οἱ ἐπίτροποι τῶν βακονφίων, οἱ ὑπάλληλοι τῆς φροδολογίας (Μεβκουφάτ - τσηλάρ), οἱ διενθυνταί (Ναζίρ) τῶν βακονφίων, οἱ ὑποδιοικηταί (Βοεβόδαι), οἱ ἐπιστάται, οἱ ἄρθρωποι αὐτῶν καὶ οἱ λοιποὶ ὑπάλληλοι τοῦ γενικοῦ καὶ τοῦ εἰδικοῦ (Χασᾶ = τοῦ στέμματος) ταμείου δὲν δικαιοῦνται νὰ ἀναμιγνύωνται, λέγοντες διτες « ταῦτα ἀνεγράφησαν ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ κτηματολογίῳ ὡς πρόσδοδοι ἡμῶν ». 215

Οἱ κατὰ παράβασιν τῶν ἔθιμων των γάμους συνάπτοντες, κατὰ τὰ ἔθιμά των ἀντίκειται ἀκόμη καὶ νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὰς ἐκκλησίας των, δὲν δύνανται δὲ οἱ ἴεροδίκαιοι, ναῖπαι καὶ οἱ λοιποὶ ἀστυνομικοί (Ζαμπίτ) καὶ ἔξουσίαιν ἔχοντες νὰ πιέσωσι τὸν εἰρηνεῖς διποσ θάγωσι τὸν τοιούτον κατόπιν 220 θηγήσοντας, λέγοντες αὐτοῖς « σεῖς κηδεύσατέ τον ».

Δὲν ἐπιτρέπεται ἐπέμβασις εἰς τὴν κατὰ τὰ ἔθιμα αὐτῶν ἐπιβολὴν τι-

μωρίας ἐναντίον τῶν Ἐπισκόπων καὶ ἵερέων, οἵτινες ἀρνοῦνται νὰ καταβάλλωσι φόρους, ὡς καὶ εἰς τὸ ξύρισμα τῆς κόμιης καὶ τῆς γενειάδος των, εἰς τὴν παῖσιν καὶ τὸν διορισμὸν ἄλλων εἰς τὴν θέσιν των. Οὕτε ἐπιτρέπεται ἐπέμβασίς τις εἰς τὴν ἀποστολὴν ἐγγράφων ποιηῆς καλούμενων ἀφορισμῶν, τῶν δποίων ἢ ἀποστολὴν πρός τινα φόρῳ ὑποτελῆ χάριν τιμωρίας καὶ νονθετήσεως ἐπεβάλλετο ἐκ τῶν ἔθιμων των.

Οταν τινὲς τῶν φόρῳ ὑποτελῶν ἥθελον νὰ συνάψωσι γάμον ἀπαγορευόμενον κατὰ τὰ ἔθιμά των καὶ ἥθελον μεταβῆ πρὸς τοῦτο εἰς ἄλλους τόπους, νὰ μὴ ἐπιτρέπηται καὶ ἐκεῖ ἢ σύνταψις αὐτῶν.

Ἐν ᾧ περιπτώσει φόρῳ ὑποτελεῖς τινὲς διέθετον τὸ τρίτον τῆς περιουσίας των ὑπὲρ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν μοναστηρίων των, τοῦ Πατριάρχου, τοῦ Μητροπολίτου καὶ τοῦ Ἐπισκόπου, τὸ ζήτημα τοῦτο νὰ ἐξετάζηται κατὰ τὸ 230 ἴερὸν δίκαιον μὲ ἔλληγρας μάρτυρας.

Προκειμένου νὰ ὑποβληθῇ ἀδείᾳ τοῦ ἰεροδίκου εἰς κράτησιν ὑπὸ τοῦ ἀστυνόμου (Ζαμπίτ) Ἐπίσκοπος, ἱερέυς, μοναχὸς καὶ καλογραῖα τις, οὗτοι θὰ κρατῶνται ὑπὸ τοῦ ὅρμέντος Μητροπολίτου. Ἐὰν δὲ οὗτος κατόπιν θεωρήσεως λογαριασμοῦ ἥθελε παύσει αὐτούς, διότι ἐπίτροποι τῶν ἐκκλησιῶν καὶ 235 μοναστηρίων ὄντες κατέφαγον καὶ κατέπιον τὰς προσόδους, αἵτινες ἥθελον περιέλθει εἰς χεῖρας των, οὐδεὶς ἄλλος θέλει ἀναμιχθῆ εἰς τοῦτο.

Ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ Μητροπολίτου τούτου δὲν δύνανται οἱ γενίτσαροι στρατιῶται Μον (Καποῦ - Κουλλαρίμ) καὶ ἄλλοι νὰ εἴπωσιν «ἡμεῖς θὰ γίνωμεν βίᾳ φύλακές σου (Γιασακτοῆ)» καὶ νὰ πιέζωσιν αὐτούς, ἐπει- 240 βαίνοντες κατὰ παράβασιν τῶν ὅρων τοῦ βερατίουν νὰ μὴ ἐνοχλῶσι δὲ αὐτοὺς οἱ ταχυδρόμοι (Οὖλάκ) καὶ οἱ γενίτσαροι καὶ ἄλλοι, προτείγοντες δπως χορηγηθῆ αὐτοῖς κατάλυμα (Κονάκ) διὰ τοὺς ἴδιους, τοὺς ἀνθρώπους των καὶ διὰ τοὺς οὓς ἴππεύονται ἵππους καὶ ἡμιόνους.

Οὐδεὶς ἀπολύτως στρατηγός, στρατάρχης ἢ οἱ μοντεσέλιμαι (διενθυ- 245 ταὶ τῆς νομαρχίας), ἐπίτροποι καὶ διευθυνταὶ βακονφίων, βοεβόδαι (ὑποδιοικηταὶ), ἀρχηγοὶ τῶν ἀγροτικῶν φυλάκων (Σερδάρ), οἱ δξιωματικοὶ (Χασεκὶ καὶ ὘στᾶ) τοῦ τάγματος τῶν Μποστανήδων, οἱ ἐπιστάται (Σούμπασι) καὶ οἱ ἀστυνομικοὶ (Ζαμπίτ) τῶν χωρίων ἥθελον ἐμποδίσει, ταράξει, πιέσει καὶ ἐπέμβῃ εἰς τὸν Μητροπολίτην τοῦτον, ὅταν οὗτος φέρῃ εἰς χεῖρας αὐτοῦ τὴν 250 δι' αὐτὸν εἰδικὴν φάδον. Κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ παρόντος ὑψηλοῦ Μον βερατίου οὗτος εἶναι τελείως ἐλεύθερος καὶ ἀνεξάρτητος εἰς τὴν διεξαγωγὴν καὶ τὴν διαχείρισιν τῶν ὑποθέσεων τῆς ἐπαρχίας του καὶ οὐδεὶς ἀπολύτως ἐπ' οὐδενὶ τρόπῳ, αἰτίᾳ καὶ ἀφορμῇ νὰ ἐπειμβαίνῃ καὶ ἐνοχλῇ αὐτόν.

Ἐσημειώθη ἡδη ἐν περιθωρίῳ ὑπὸ τοῦ ὡς ἄγω θησαυροφυλακίου Μον 255 ὅτι συμφώνως πρὸς τὸ εἰς χεῖρας τοῦ ὅρμέντος Μητροπολίτου δοθὲν ὑψηλόν Μον φερμάνιον, διὰ νὰ μὴ ἐπειμβαίνῃ ἄλλος τις καὶ προσβάλῃ τὸν ἀντιπρόσωπον, τὸν δποῖον οὗτος διώρισεν δπως εἰσπράτη τοὺς δημοσίους φόρους,

Φερμάνιον Σελίμ Χαμίτ ἔτ. 1785 (;

τοὺς εἰδισμένους δασμοὺς καὶ τὰ λοιπὰ δικαιώματα τῶν εἰς τὰ μέρη τῆς ἐπαρχίας τον κατοικούντων ραγιάδων, εἴθισται νὰ δίδηται τὸ παρὸν ἔκτενὲς καὶ 260 ἐπεξηγηματικὸν ὑψηλὸν φερμάνιόν *Mov.*

"*Ηδη ἐξεδόθη ὑψηλὸν Mov φερμάνιον διαλαμβάνον τοὺς ὅρους τούτους.*
*Διέταξα ὅπως, ἀμα φθάσει ἡ παροῦσα ὑψηλή Mov διαταγή, ἐνεργηθῶσι τὰ δέοντα συμφώνως πρὸς τὸ ἐκδοθὲν φερμάνιόν *Mov*, ἐπειδὴ δὲ οἱ ὅροι τοῦ βερατίου τοῦ Μητροπολίτου τούτου εἶναι οὕτω κατακεχωρημένοι καὶ εἰς τὰ βι- 265 βλία τοῦ αὐτοκρατορικοῦ *Mov* θησαυροφυλακίου, νὰ ἐπιτρέψῃτε ὅπως ὁ ρηθεὶς ἀντιπρόσωπος, τὸν ὅποιον διώρισεν δὲ Μητροπολίτης οὗτος, ἐκτελῇ συμφώνως πρὸς τοὺς ὅρους τούτους τὰ ἔθιμα τῶν ραγιάδων, νὰ εἰσπράττῃ τοὺς ἐπ' ὄνοματι αὐτῶν βεβαιούμενος φόρους καὶ νὰ διεξάγῃ καὶ ἐπιλύῃ τὰς διαφορὰς καὶ ὑποθέσεις αὐτῶν καὶ μὴ ἐπιτρέψῃτε εἰς οὐδέτερα ἄλλον νὰ ἐπέμβῃ καὶ ἐνο- 270 χλῇ αὐτόν. Οὕτω νὰ γνωρίζητε καὶ νὰ ἐκτιμᾶτε τὸ παρὸν ἱερὸν σύμβολόν *Mov*.*

**Ἐγράφη τῇ 15 Σιαμπάν τοῦ ἔτους 1230 (23 Ιουλ. 1815)*

β) Φερμάνιον Σελίμ Χαμίτ ἔτ. 1785 (;

Διὰ τοῦ φερμανίου τούτου ἐπικυροῦται δὲ ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Θεοσαλονίκης Ἱακώβου διορισμὸς τοῦ Φιλοθέου¹⁾ ὡς Ἐπισκόπου Σερβίων καὶ Κοζάνης.²⁾

"*Ἐκ χάρτου στιλπνοῦ καὶ παχέος, 0,77 ὑψ. × 0,55 πλάτ., τὸ κείμενον καταλαμβάνει 0,39 ὑψ. × 0,48 πλάτ., περιθώριον δεξιά 0,05, προσδιοριζόμενον διὰ χρυσῆς γραμμῆς καὶ τριῶν ἄλλων μαύρων γραμμῶν, κάτω 0,015, ἄνω καὶ ἀριστερὰ δὲν ὑπάρχει περιθώριον δὲ τουρᾶς ἔχει ὑψ. 0,38, περικλείεται ἐντὸς τριγώνου καὶ διακοσμεῖται διὰ χρυσῆς, ἐρυθρᾶς καὶ πρασίνης μελάνης τὸ κείμενον ἀποτελεῖται ἀπὸ 30 στίχους, μεταξὺ τῶν στίχων διακρίνονται συγχάκις στρογγυλὰ διὰ χρυσῆς μελάνης σημεῖα, δὲ χάρτης εἶναι ἐπικεκολλημένος ἐπὶ ὑφάσματος πρασίνου χρώματος, εἰς τὴν ὄπισθίαν πλευρὰν ἐν τούτοις διακρίνονται δύο ὑπογραφαὶ σχηματοποιημέναι (μονογραφαὶ) καὶ ἡ ἔξης μεταγενεστέρα σημείωσις Ἑλληνιστί : Βεράτιον τουρκικὸν τοῦ Σερβίων Κοζάνης Θεοφίλου ἐπὶ τῶν ἡμερῶν δοθέν τοῦ κραταιοτάτου πολυχρονίου βασιλέως προσκυνητοῦ αὐθέντιου Σελίμ Χαμίτ 1785· εἰς δὲ τὴν γωνίαν: Τὸ ζαπίτι Ἐμίροι.*

Τὸ κείμενον ἐπὶ τῆς φωτογραφίας, ἦν ἔχω εἰς τὴν διάθεσίν μου, ἔνεκα πολλῶν πτυχώσεων τοῦ χάρτου, ἀρκετὰ δυσανάγνωστον.

γ) Φερμάνιον Μαχμούτ Β' ἔτ. 1824 (Σιαμπάν 17, 1239)

Διὰ τοῦ φερμανίου τούτου ἐπικυροῦται δὲ διορισμὸς τοῦ Νεοφύτου ὡς Ἐπισκόπου Ὁστρόβου, Τζουμα Καϊλαρίων καὶ περιχώρων.³⁾

"*Ἐκ χάρτου στιλπνοῦ καὶ παχέος, 1,19 ὑψ. × μ. 0,45 πλ., ἐφθαρμένον ἰδίως εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος, τὸ κείμενον σήμερον ἔχει διαστάσεις ὑψ. 0,57 × 0,42 πλ., στίχ. 38 ἐναλλάξ δι' ἐρυθρᾶς καὶ μαύρης μελάνης γραμμένους, δὲ τουρᾶς εἶναι γραμμένος διὰ χρυσῆς καὶ ἐρυθρᾶς μελάνης ἐντὸς ἐγχρώμου διακεκοσμημένου κώνου ὑψ. 0,38 μ. × 0,285, πλ., δὲ διακόσμησις ἔξετείνετο ἄλλοτε καὶ εἰς τὸ δεξιὸν περιθώριον, ὄπισθεν ὑπάρχουν δύο σχηματοποιημέναι ὑπογραφαὶ (μονογράμματα). Προβλ. πανομοιότυπον.*

1. Πραγματικῶς πρόκειται περὶ τοῦ Θεοφίλου προβλ. π. ΛΙΟΥΦΗ, Ἱστορία τῆς Κοζάνης σελ. 64.—2. Ἡ χρονολογία δυσανάγνωστος· πιθανώτατα εἶναι ἡ εἰς τὴν ὄπι-

Φερμάνιον Μαχμούτ Β' ἔτ. 1824

3. Διάφορα ἄλλα ἔγγραφα

Κατωτέρω δημοσιεύω διάφορα ἔγγραφα ἐκ τῆς συλλογῆς μου ὡς δείγματα τοῦ εἰδούς των. Τὰ ἐκ Βλάστης προερχόμενα ἔθεσεν εἰς τὴν διάθεσίν μου ὁ καθηγητὴς Γυμνασίου καὶ ἀλλοτε μαθητής μου ἀγαπητὸς κ. Γιάννης Τσάρας,¹⁾ τὰ δὲ ἐκ Βογατσικοῦ ὃ ἐν Βογατσικῷ διαμένων κ. Θεοχάρης Οἰκονόμου. Τὰ ἐκ Σιατίστης προέρχονται ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ Πανεπιστημίου. Περιγραφὴν τῶν περισσοτέρων ἔξι αὐτῶν εὐρίσκει τις εἰς τὰ « Ἀρχεῖα καὶ Βιβλιοθῆκαι Δ. Μακεδονίας », εἰς τὰ ὅποια καὶ παραπέμπω ἐκάστοτε. Ἀπὸ διπλωματικῆς ἀπόψεως θὰ ἔξετασθοῦν ταῦτα ἀλλαχοῦ ἐν συνδυασμῷ μὲν ἄλλα.

Τὰ ἔγγραφα ταῦτα ἔχουν ὅχι μόνον ἀπὸ γλωσσικῆς, λεξικογραφικῆς, τοπωνυμικῆς καὶ ὀνοματολογικῆς ἀπόψεως, ἀλλὰ πολλάκις καὶ ἀπὸ νομικῆς καὶ οἰκονομικῆς. Ἐπειδὴ δὲ ἐκ τῆς Δ. Μακεδονίας δὲν ἔχουν ἐκδοθῆν τόσα ἔγγραφα, ὥστε νὰ ἔχουν ἐκκαθαρισθῆν προβλήματά τινα τῶν ἔγγραφων γλωσσικῆς φύσεως, διατηρῶ ἐνταῦθα τὴν δρομογραφίαν τῶν κειμένων. Διὰ τὴν ἐρμηνείαν τῶν εἰς τὰ προικοσύμφωνα ἵδιως ἀπαντωμένων ἴδιωματικῶν λέξεων ὀφείλω χάριτας εἰς τὸν ἀγαπητὸν καθηγητὴν τοῦ Γυμνασίου καὶ ἀλλοτε μαθητήν μου κ. Λ. Παπασιώπην καὶ τὸν κ. Ν. Δελιαλῆν ἐκ Κοζάνης, εἰς τὸν φίλον κ. Ἰωάννην Βασδραβέλλην καὶ εἰς τὸν κ. Χρίστον Ζαρκοδῆμον. Ἡ ἐρμηνεία πολλάκις δὲν θὰ ἴκανοποιήσῃ τὸν ἀναγνώστην, ὅπως δὲν ἴκανοποιεῖ καὶ ἐμέ. Πρέπει ἐν τούτοις νὰ προσθέσω ὅτι μοῦ ἦτο ἀδύνατον ἐνταῦθα νὰ ἐπεκταθῶ εἰς περιγραφὰς ἐνδυμασιῶν καὶ ἀντικειμένων, ὅχι μόνον διότι τοῦτο ἔξέρχεται τῆς εἰδικότητός μου, ἀλλὰ καὶ τοῦ σκοποῦ τῆς παρούσης ἐκδόσεως.

1. Προικοσύμφωνον ἐκ Κοζάνης τοῦ 1796

«Ως καὶ ἀλλαχοῦ ἔγραφον,²⁾ ἐναπόκειντο μέχρι πρό τινος παρὰ τῷ συμβολαιογράφῳ Κοζάνης κ. Δ. Χ. Πράσσω δεκαεννέα κώδικες, περιέχοντες προικοσύμφωνα τῶν ἑτῶν 1796 - 1913, διαθήκας, πωλητήρια, ἔξοφλητικά, δωρητήρια, πρακτικὰ Δημογεροντίας καὶ ἄλλα. Ἄπαντες οἱ κώδικες οὗτοι μετεφρέθησαν πρό τινος εἰς τὴν Δημοτικὴν Βιβλιοθήκην Κοζάνης, ὅπου καὶ πραγματικῶς ἀνήκουν.

Τὸ ἐνταῦθα δημοσιεύμενον προικοσύμφωνον περιέχεται εἰς τὸν ὑπ' ἀριθ. 1 κώδικα σελ. 7. Τοῦ κώδικος τούτου περιγραφὴν βλ. εἰς τὰ « Ἀρχεῖα καὶ Βιβλιοθῆκαι Δ. Μακεδονίας » σελ. 99.

σθίαν πλευράν τοῦ φερμανίου ὑπὸ μεταγενεστέρας χειρὸς προστεθεῖσα: 1785. Πρβλ. Ἀρχεῖα καὶ Βιβλιοθῆκαι σελ. 89.—3. Πρβλ. Ἀρχεῖα καὶ Βιβλιοθῆκαι σελ. 182, ἐνθα πρέπει νὰ διορθωθῇ ἡ χρονολογία σύμφωνα μὲ τὴν ἐδῶ ἡτοι 18 Ἀπριλ. 1824.

1. Βλ. Ἀρχεῖα καὶ Βιβλιοθῆκαι Δ. Μακεδονίας σ. 139 - 142.—2. Αὐτόθι σ. 98.

Καὶ εἰς τὸ προικοσύμφωνον τοῦτο γίνεται χρῆσις τοῦ ἐκτενεστέρου τύπου διὰ τὸ κυρίως κείμενον. Σημασίαν ἔχει μεγάλην ίδιως ἡ λεπτομερὴς καταγραφὴ τῶν ἀντικειμένων τῆς προικός μετὰ τῆς ἀναγραφῆς τῆς ἀντιστοίχου ἀξίσιας ἑκάστου αὐτῶν. Διὰ τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τῆς ἐποχῆς ἔκει-

Προικοσύμφωνον ἐκ Κοζάνης τοῦ 1796

νης ἐπομένως προσφέρουν τὰ προικοσύμφωνα ταῦτα δχι μικρὰν συμβολήν.
Ἄλλὰ καὶ ἀπὸ λεξικογραφικῆς ἀπόψεως ἔχει ἡ ἀναγραφὴ αὕτη ἐπίσης σημασίαν, ὡς δύναται τις εὐκόλως νὰ πιστοποιήσῃ ἐκ τῆς ἀπλῆς ἀναγνώσεως.
Ἐκτὸς τῆς μεταγραφῆς παρέχομεν ἐνταῦθα καὶ πανομοιότυπον τοῦ προικοσύμφωνου ὡς δεῖγμα τοῦ τρόπου τῆς κατατάξεως εἰς τὸν κώδικα.

» Τοῦ στάμικον Κωνσταντίνου καὶ τῆς ἀναστασίας Ἰωάννου: —
» δ Ἐπίτροπος τοῦ Πανιερωτάτου Δεσπότου: —

- 5 Τέταρτης δόξαν τῆς διμοουσίου, ζωοποιοῦ, καὶ ἀδιαιρέτου τριάδος, διὰ πρεσβειῶν
τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν θ(εοτό)κου καὶ ἀειπαρθένου μαρίας, τοῦ
ἀγίου : μεγαλομάρτυρος προκοπίου, καὶ πάντων τῶν ἀγίων : γίνεται τὸ
παρόν συνοικέσιον. ἡ τιμιωτάτη κυρία ζάννα γιανοβιά θείοις προστάγμα :
σιν ὑποκειμένη, ἔγγω, ὅτι ἀναγκαῖον ἐστὶ τὴν παμφιλτάτην αὐτῆς θυγατέρα
κυρίαν ἀναστασίαν γάμου μυστηρίου συνάψαι, καὶ δὴ συμφωνήσασα μετὰ τοῦ
λογιωτάτου κυρίου στάμκου Κωνσταντίνου, δέδωκεν αὐτὴν αὐτῷ, ὅπως εἴη
10 σύζυγος αὐτοῦ κατὰ τὸν θείον καὶ ιεροὺς νόμους, καὶ προικοδοτούσα ταύτη
ἐν πρώτοις τὰς εὐχὰς αὐτῆς εἰς μακρότητα ήμερῶν, τεκνογονίαν καὶ προκο-
πήν. (ὅτι εὐχαὶ γονέων : στηρίζουσι θεμέλια οἴκων) ἔπειτα καὶ ἔξ ὅν δ πλου-
σιόδωρος Καὶ αὐτῇ ἐχαρίσατο τὰ φέδε κατεστρωμένα, ἄπερ καὶ γράφοντες
μετὰ τῆς προσηκούσης τιμῆς ἵκετεύομεν τὸν τὸν ἐν Κανᾶ γάμου εὐλογήσαντα,
15 ἵνα κανύτὸν εὐλογήσῃ, ἀγιάσῃ, στηρίξῃ, καὶ πληθύνῃ ἀμήν :

〈αψήσ' : Ἰουλίου : κς : ἐν Κοζάνη : ~

17 νάχτι· ἡ εἰς χρῆμα καταβαλλομένη πρὸς τὸν γαμβρὸν προΐκα, τὸ ἄλλως τράχωμα. 20 μοντκάλι ἢ μουσχάλι καὶ μοσχάλι· μέτρον βάρους. 23 κοσσόες· κοσσίδες, κοτσίδες. 25 μπελιτζίκια· βραχιόλια. 26 λαιμαριά· περιλαίμιον ἀπὸ δαντέλλες. 27 καλπάκια· εἰδος καλύμματος κεφαλῆς. 28 νταρτιμές· ἡ νταρτιμάς· μανδήλι, τὸ διποῖον ἐφορεῖτο γύρω ἀπὸ τὸ φέσι ἐν Κοζάνῃ. 30 μαγλίκια· ἐπίδεομις ἀπὸ σιαγόνος μέχρι κρανίου. 31 ἐξέμικα καὶ συνηθ. ἀτζέμικα· περσικά. 32 τειντχύσια· γιλέκα κοντά γυναικεῖα πρ-

10: ἔτερα ὑποκάμισα διπλᾶ τῆς νύμφης	» .8 400 :
1: ἀντερὸ σῆπι	» .5 000 :
2: ἔτερα τζιτζικλά	» .4 200 : 35
1: ἔτερον σιάλι ἀλατζιὰν	» .1 200 :
1: φόρεμα χρυσοὺν	» .8 000 :
1: ἔτερον λουψιάνικον	» .4 200 :
1: ἔτερον σιαλὶ	» .1 000 :
1: ντουλαμὰν ρούχινον	» .1 800 : 40
1: σαγιὰν καρτόνι	» .1 000 :
	<u>Πα 103 110</u>

(δευτέρα στήλη ἔναντι ταύτης πρβλ. πανομοιότυπον ἔγγραφου)

μεταφέρεται ἡ ἀντικρυ σούμμα	Πα 103 110 :
1: ζευγάρι : θηλύκια ἀργυρὰ δρ: 120: καὶ ζώνας πολίτικ: » ..7 800 :	
3: φύρταις ὡς δύω ἀτζέμικες	» ..600 : 45
2: μανδήλια τῆς νύμφης τὸ ἐν μεταξωτὸν καὶ τὸ ἐν λειψιάνικον » ..600 :	
1: τζιουμπὲν σῆπι μὲ σαμουροπατζιὰν	» ..8 400 :
1: ἔτερον μόρι μὲ καναβούτζιὰν	» ..3 600 :
1: ἔτερον νταμπῆνι	» ..2 000 :
1: ἔτερον ρούχινον μὲ κανουβουπατζιὰν	» ..2 400 : 50
1: φερετζὲν ἔγγιον σιαλὶ	» ..3 000 :
3: ὑποκάμισα διπλᾶ τῷ γαμβρῷ	» ..3 960 :
3: μανδήλια τῷ ἴδιῳ	» ..1 200 :
1: ζωνάρι πολίτικον τῷ αὐτῷ	» ..660 :
1: λουντίνι τῷ αὐτῷ	» ..240 : 55
3: ὑποκάμισα διὰ δῶρα	» ..2 800 :
1: στρῶμα μπρούσινον	» ..2 000 :
2: προσκέφαλα μπρούσινα	» ..1 200 :
1: σιντόνι	» ..360 :

λυτελείας. 34 ἀντερὸ (καὶ ἀντερὶ) σίπι· χιτών ἐν εἶδει ντουλαμᾶ ἀπὸ ἐλαφρὸν ὕφασμα βαμβακερὸ (ἢ χρυσοῦφαντο;). 35 τζιτζικλά· μὲ λουλούδια φόρεμα, λουλουδᾶτο. 36 σιάλι ἀλατζιὰν· σάλι ἀπὸ ἀλατζᾶ. 38 λουψιάνικον· ἐκ Λιψίας. 40 ντουλαμᾶς· τούχινος χιτών ἀνδρικὸς βραχύτερος ἀπὸ τὸ ἀντερὶ. 41 σαγιᾶς καρτόνι· γυναικείον φόρεμα καλοκαιρινὸ λευκὸ ἀπὸ στρῖπτον. 44 θηλύκια· πόρρες. 45 φίρτες· ποδιές ἐπίσημοι περιπάτου, ἐπισκέψεων κλπ., κατ' ἀντίθεσιν πρός τὸ μεσάλες = ποδιές ἐργασίας. 47 τζιουμπὲς σίπι μὲ σαμουροπατζιάν· μακρυά ζακέττα μάλλινη ἐσωτερικῶς ἐπενδυμένη μὲ γούνα ἀπὸ σαμούρι, ἐφορεῖτο ἐπάνω ἀπὸ τὸ ἀντερὶ καὶ τὸν λμπανέ. 48 τζιουμπὲς μόρι μὲ καναβούτζιάν· τὸ αὐτὸ μὲ γούνα ἀπὸ κουνάβι (ἰκτίδα). 49 νταμπῆνι· 50 κουναβοπατζιάν· = ἀπὸ δέρμα κουναβιοῦ. 51 φερετζὲς ἔγγιον σιάλι· καλύπτρα (σάλι) ἀπὸ ὕφασμα πολυτελές. 55 λουντίνι· προσόψιον πολυτελές. 57 μπρούσινο· ἐκ Προύσης. 60 γεοργάνια ἢ

60	2 : γεοργάνια . . . . » ..3 000 :
	1 : γκομπέρι τσοτίκο . . . . » ..1 200 :
	1 : κιλίμι . . . . » ... 480 :
	1 : φουρτζέλι, καὶ ἐν σεντοῦκι . . . . » ..1 200 :
	15: δικάδες : καλαΐ, καὶ μπακίρι . . . . » ..2 700 :
65	λείνι, καὶ ἴμπρίκι . . . . » ... 440 :
	σούμμα Πα : 151 950 :
	αἱ πρὸ γάμου δωρεαί, καὶ ἡ σκέπη . . . . » : 9 000 :

ἡ ἀπασα σουύμια Πα : 160 950 :

» ταῦτα πάντα παρεδόθησαν τῷ οηθέντι νυμφίῳ κὺρο στάμκῳ Κωνσταντίνῳ,

70 καὶ ἔστω εἰς ἐνδειξιν:

† ὁ Σακελλάριος Γεώργιος ήσοεὺς μάρτυς :—

† δ Νομοφύλαξ Γεώργιος ιερεὺς μάρτυς :—

† δὲ Ἱερομνήμων Χαρίσιος ἱερεὺς μάρτυς:—

† ὁ Παναγιώτης Χ.: Κοιτοπουλον μόρτυς:—

† ὁ Ἰωάννης Κωνσταντίνου μάρτυς:

(δευτέρα στήλη)

† δ Σακελλίων Δημήτριος ιερεὺς μάρτυς:

† ὁ Ποντιατᾶς Μαχουὴλ ἰερεὺς πάστορς:

† ὁ ἄρχων τῶν μοναστηρίων Χ: πέιος ἀγόρα μάστης:

† ὁ Κοινότοις σταυρούλη μάρτυς:

(Αἱ ὑπογραφαι ἐτέθησαν ὑπὸ τοῦ γραψέως)

2. Προτερανίωνος ἐξ Κοζάνης τοῦ 1868

Τὸ δεύτερον τοῦτο, ἐκ Κοζάνης ἐπίσης προερχόμενον, προικοσύμφωνον μοὶ παρεχωρήθη πρὸς δημοσίευσιν ὑπὸ τῆς ἀλλοτε μαθητῶν μου νῦν δὲ καθηγητρίας Γυμνασίου Ἐλευθ. Ἀρμενούλη.¹⁾ Εἶναι ἔξι ἵσου σπουδαῖον ὡς καὶ τὰ προπτυχώμενον καὶ τὰ ἀμέσως ἐπόμενον διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους.

γιοργάνια· παπλώματα. 61 γκομπέρι τσοτίκο· μήπως τσιμπέρι τσοτύλικο = ἐπικάλυμμα κεφαλῆς γυναικείον, φακιόλι ἐξ Τσοτούλιου; 63 φουρτζέλι, φερτζέλι ή φροτσέλιν· είδος κιβωτίου μὲ δερμάτινον περικάλυμμα διά ταξίδια· ἔφορτώντο εἰς τὸ ζῶο. 65 λεύνη· λεκάνη. 66 ἵπτοικη· δοχεῖο μεγάλο χάλκινο διά νερό· ἐπίστης δογεῖο ὅπου ψήνεται δ καφές. 67 σκέπη· καλύπτωσα τῆς κεωαλῆς, ή σκέπη τῆς νύμφης.

1. Ποβλ. Ἀρχεῖα καὶ Βιβλιοθῆκαι σελ. 114.

(νπ' ἄλλης χειρὸς) Ὁ τοῦ πανιερωτάτου Ἐπίτροπος.

Ἐν δόνοματι τῆς Ἀγίας Τοιάδος! διὰ πρεσβειῶν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, καὶ τοῦ Ἀγίου μεγαλομάρτυρος Προκοπίου, γίνεται τὸ παρὸν νόμιμον καὶ προαιρετικὸν συνοικέσιον, ὅπερ εἴη στερεωμένον.

Ο Ζήσης Κηρηνάτσιου ἀπὸ Ντραβοντάνισταν, λαμβάνει εἰς σύζυγον νόμιμον τὴν παρακόρην τοῦ Κυρίου Νικολάου Ἀρμενούλη Ἀλεξάνδραν θυγατέρα τοῦ Νάτσιου χωριάτου, ἡτις παραλαβοῦσα παρὰ τοῦ Κυρίου αὐτῆς δὲν τὸν μέχρι τοῦδε ἀνήκοντα αὐτῇ ὑπηρετικὸν μισθὸν καὶ ὅσα κατὰ καλὴν προαιρεσίν του παρὰ αὐτοῦ τῇ ἐδωρήθησαν ἔξοφλεῖ εἰς τὸ παντελὲς τὸν Κύριον αὐτῆς καὶ τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ παραιτουμένη πάσης οἰασδήποτε ἀπαιτήσεως, συναποφέρει τὴν ἐπομένην προικοδοσίαν· ταύτην δὲ καταγράφοντες, ἵκετεύομεν τὸν εὐλογήσαντα τὸν ἐν Κανᾶ γάμον, ἵνα καὶ αὐτοὺς εὐλογήσῃ, ἀγιάσῃ, καὶ στηρίξῃ. Ἄμην. 1868 Δεκεμβρίου 7 Κοζάνη.

Ἐν πρώτοις νάχτι	2000	
1: στρέμμα ἀμπέλι εἰς τὸν Πλάτανον	300	15
2. φέσια μὲ μίαν φρούνταν	40	
10 ὑποκάμισα διπλᾶ τῆς νύμφης	300	
5. λαιμαραῖς , ... , ...	25	
4. ἐλικάκια	70	
1: φουστάνι πρῶτον Ἀτλάζι	200	20
1: μαλινομέταξον	100	
1: μάλλινον , ...	70	
2: καρτώνια	80	
1: λεμπαντὲ χρυσὸν μὲ πασαμαίθια	100	
1: φέρμελην	20	25
1: λεμπαντὲ γγιζὶ	20	
1: λεμπαντὲ σαντίνα	20	
1: σκουρτέκα γουνιασμένη μὲ ντίσι ἐντόπιον	350	
1: ἄλλην γουνιασμένην μὲ ποντίκι	130	

14 νάχτι· πρβλ. ἔγγρ. 1 στίχ. 17. 18 λαιμαριά· πρβλ. ἔγγρ. 1 στίχ. 26. 19 ἐλακάκια· γιλεκάκια. 23 καρτώνια· (φορέματα;) ἀπὸ ὑφασμα créton. 24 λεμπαντὲς ἡ λιμπαντές· τσόχιντ χρυσοκεντημένη ζακέττα μέχρις ὁσφύος. 25 φέρμελη· ζακέττα κοντὴ σὰν λιμπαντές, χωρὶς μανίκια, ἀπὸ μεταξωτὸς ἡ ἄλλο ὑφασμα, ἀλλὰ πάντοτε κεντημένον καὶ ἀναλόγως τῆς κοινωνικῆς θέσεως τοῦ κατόχου. 26 λεμπαντὲς γγιζὶ· λεμπαντὲς ἀπὸ ὑφασμα περιέχον μεταλλικὰς κλωστάς. 27 λεμπαντὲς σαντίνα· λεμπαντὲς ἀπὸ ὑφασμα σατέν. 28 σκουρτέκα ἡ σκουρτέλλα· ἐπανωφόρι μὲ πτυχὰς ὅπισθεν (φουντωτό). 28 σκουρτέκα γουνιασμένη μὲ ποντίκι· σκ. γουνιασμένη μὲ δέομα νυφίτσας· τρίτη κατὰ σειρὰν εἰς ποιότητα ἐν Κοζάνῃ· ἡ πρώτης ποιότητος καλεῖται «μῆλο» (μηλόγουνα), ἡ δευτέρας «τούρκα» (μαύρη) καὶ ἡ τρίτης μὲ ποντίκια δηλ. οὐχὶ μονόχρωμος, ἀλλὰ

30	1: ἀγούνιαστην	150
	5. φύρταις	80
	10 ζευγάρια σκουφούνια τῆς νύμφης	130
	10 μανδήλια τρία μεταξωτὰ καὶ τὰ λοιπὰ βαμπακιόνια	100
	3. λουντίνια	20
35	2. σαλβέταις	5
	3. ὑποκάμισα διπλᾶ τοῦ γαμβροῦ	80
	2. ζευγάρια σκουβούνια 1: μανδήλι καὶ 1: ζωνάρι τοῦ γαμβροῦ	50
	4. δακτυλίδια 2: ζευγάρια σκουλαρίκια καὶ 3: καρφίτσαις	110
	1: στρώματα μὲ δύο προσκέφαλα	100
40	1: γιοργάνι καὶ μία βελέντσαν	120
	1: κελῆμι 1: τσιαρτσιάφι 1: σεντούκι μὲ τὴν μεσάλα	80
	4: δοκάδες μπακέρι καὶ καλάϊ λεγένι καὶ ίμπρέκι	100
		4950
	ἡ πρὸ (ἄλλη χεὶρ) γάμου δωρεὰ μετὰ τῆς στέψεως	150
		5100

Τὰ ἀνωτέρω προσεπιβεβαιοῦντες οἱ ἐπὶ τούτῳ ὠρισμένοι πραγματογνώμονες τῆς κοινότητος ὑποσημειούμεθα ἐν τῷ παρόντι διπλῷ προικοσυμφωνητικῷ ἐγγράφῳ πρὸς ἔνδειξιν.

» δ Σακελλάριος γεώργιος ίερεὺς βεβαιοῦ : (ἄλλος χαρακτήρες γραφέως ὡς ἄνω : ὁ τοῦ πανεπειστάτου ἐπίτοος)

» ὁ Σακελλίωγ^ο Ἀναστάσιος Ἱερεὺς μάρτυς. »

» Απιότοιος Μεγδάχις μάρτυς »

» Α. Γ. Αιγαοῦ μάρτυς »

» Γεώργιος Ν. Τακιατζῆ μάρτυς »

Γεώργιος Κ. Θουμών

— 1981 — 2000 — 2010 — 2020 — 2030 — 2040 — 2050 —

Οπισθεν εις το κατω περιστωριον υπαρχε

Προικοσύμφωνον τῆς ὑπηρετοίας μου

τξιου χωριάτου. Κοζάνη τῇ 8 Δεκεμβρίου 186

3. *Heteroskedasticity in Estimation for T. 10*

Εἰς οὓςδε γένος, αφ' μα ϕειρούμενοι στατοῦ
θισίος νόμους τοῖς ἀνθεώποις ἀνέγνωσαν δίδοται

† Εἰπεὶ δεῖς νόμος. τοῖς ἀνθρώποις ἀνεκαθεύν οὐδοτάτη ἀνορθωτ. τας γυναικας συζευγγύναι τοῦτω χάριν καὶ ἡμεῖς τα αδέλφηα ο γιάννης ὁ νήκως

χρωματιστή (μεσα στο μανδρ είχε και κοκκινο). 31 φίρετες βλ. εγγρ. 1 στιχ. 45. 32 οκουφόνια: κάλτσες. 34 λουνάνι: προσόψιον. 35 σαλβέττες: προσόψια, σερβιέττες. 37 οκου-
βούνια άντι σκουφόνια = κάλτσες. 40 γιοργάνι: πάπλωμα. 41 τσιαφτιάφι: σενδόνι. 41
μεσάλα: ἐπικάλυμμα συνήθως τραπεζιοῦ. 42 λεγένι: είδος λεκάνης πλυσίματος.

ο μανόλης ο διμίτρις δ τριάνταφηλος μαζή με τὴν μητέρα μας τὴν μαλαματὶ ἥ γυνὴ του χατζί κώτζι παραδείδωμε τὴν αδελφήν μας δινόματι σουλτάνα τω λάζαρι υἱω αλιξύου καὶ πρίκα δείδωμοι αὐτοὶ κατα τω εἰωθῶς πρῶτον μεν τῷ του πανδοτήρος θεοῦ δαιψιλὲς ἔλεος εἴτα καὶ ἐξ ὧν δ Κῦριος εχαριστῶ μοι :

5

Ἐν πρώτης μετριτὰ ασλλανίᾳ 250	.	.	.	.	.	π.	30000	
φλοιοία οὕνκηρι λεμῶν καὶ σίτα 30	.	.	.	.	.	π.	13200	10
μαργαριτάρια μουσχάλια : 8	.	.	.	.	.		7680	
ζωνάρι αργιρω καὶ χρυσωμένω ἔνα δράμητα 220	.	.	.	.	.	π.	4800	
ζωνάρι ἔτερον ἀργιρω ἔνα δράμια : 160	.	.	.	.	.	π.	2250	
φεσιμεν δια ταῖς κλόσαις κλονάρια 12 δράμια 50:								
καὶ μαλαματωκοῦκηα : 20	:	.	.	.	.	π.	1200	15
σκουλαρήκια μαλαματένια βενέτηκα ζυγῆ: 1:	.	.	.	.	.	π.	1000	
ἔτερα σκουλαρήκια ἀργιρὰ χρυσωμένα ζυγῆ: 1:	.	.	.	.	.	π.	160	
μπακούρι χαρανῆ ἔνα τέντερέδες: 2: οκάδες: 20:	.	.	.	.	.	π.	4400	
γκοῦμη ἔνα λενγγέρια 18: ληνή 1: ἡπρίκη: 1:	.	.	.	.	.	π.	600	
ἀμπέλη εις τὴν κάτω μαγούλα καλέμητα: 8: .	.	.	.	.	.	π.	3600	20
φορέματα βενέτικα: 2: καὶ χηώτικα φορέματα: 2:	.	.	.	.	.	π.	6000	
							74890	

ντουλαμάδες μπο χασέῖνους: 2 τζιπούνια ἀτλαζένηα: 3:

καὶ χαταέηνα: 2: . π. 3300

οούχο μεγάλο γουνιασμένο με κοναβὸ πατζιᾶν ἔνα	.	.	.	π.	5200	
γοῦνα τρανὶ βενέτικη γουνηᾶσμένη με κοναβὸ πατζιᾶν ἔνα	.	.	.	π.	3600	25
ἔτερον κόντογοῦνι χαταΐ γουνιασμένη με σίντζάπια ἔνα	.	.	.	π.	1800	
ἔτερον κόντογοῦνι μποχασι γουνιασμένο με σίντζάποια ἔνα	.	.	.	π.	700	
κομπία βενέτικα καὶ τῆς χόρας αργιρὰ εις ὅλα τα φορέματα. 350	.	.	.	π.	2100	
ποκάμισα τῆς νύμφης 18: σιντρόφητα τῆς νύμφης: 10:	.	.	.	π.	11200	

10 φλωρία οὐγκρικά^{κά} λαιμῶν καὶ σίτα^κ φλωριά ούγκρικά διακοσμητικά τοῦ λαιμοῦ καὶ ἄλλα κοσμήματα ἐν εἰδει κοσκίνου (σίτας). 11 μουσχάλι ἥ μοντκάλι· μέτρον βάρους. 14 φεσιμές^κ εἰδος κοπτσῶν διὰ τὰς κλοσσίδας. 14 κλωνάρια^κ εἰδος στεφάνου χρυσοῦ ἥ ἀργυροῦ ἥ καὶ ἐξ ἄλλου μετάλλου. 15 μαλαματωκοῦκηα^κ χάντρες μαλαματένιες. 18 μπακούρι^κ μπακιώτι. 18 χαρανή^κ καζάνι πλυσίματος. 19 γκούμι διτὶ τοῦ γνωστοῦ γκιούμι^κ δοχεῖον χάλκινον πρός μεταφορὰν ὕδατος. 19 λεγγέρι^κ δοχεῖον χάλκινον διὰ ψήσιμον φαγητοῦ, ἀπὸ τοῦ δποίου, προσοκομίζομένου εἰς τὸ τραπέζι, καὶ ἔτρωγον ἀπὸ κοινοῦ. 19 λένη καὶ λεύνη^κ λεκάνη. 20 καλέμια^κ μέτρον ἐκτάσεως ισοδυναμῶν πρὸς τὸ $\frac{1}{12}$ τοῦ στρέμματος. 22 ντουλαμᾶς^κ βλ. ἔγγρ. 1 στίχ. 40. 22 μπὸ χασέῖνους^κ ἀπὸ χασέ^κ 22 τζιπούνια^κ φόρεμα ἐν εἰδει ζακέττας, κοντύτερον ἀπὸ τοὺς τζουμπέδες^κ βλ. ἔγγρ. 1 στίχ. 48. 23 χαταέηνα (τζιμπούνια)^κ ἀπὸ χασέ. 25 κοναβοπατζιᾶν^κ γουναριά^κ ἀπὸ κουνάβι^κ 26 κοντογοῦνι χαταΐ^κ εἰδος κοντῆς γουνας. 26 γουνιασμένο μὲ σίντζάπια^κ σιντζίφια^κ γουν. μὲ τανία λεπτή γύρω γύρω. 27 κοντογοῦνι μπὸ χασί^κ κοντογοῦνι μὲ φόδρα ἀπὸ χασὲ συνήθως χρώματος κόκκινου. 29 σιντρόφητα^κ ἐσώβρακα.

30	μαντίληα τζιπέϊνα: 20: καὶ πανίτικα: 20:	π.	2000
	δακτυλήδια μαλαματέϊνα: 4:	π.	1200
	σίντούκη βενέτικο ἔνα ἔτερον σίντούκη πρασιοβήνω ἔνα	π.	1200
	στρόματα περατινὰ 2: παπλόματα περατινά: 2:	π.	2000
	πρωσκέφαλα τοῖς λύψυνάς 2: καὶ περατινὰ πρωσκέφαλα 2:	π.	2000
35	μαξιλάρια χαταένια: 2:	π.	1800
	γιάμπολες: 2: κυλήμια 2: σίντονια: 2: ποκρόβη ἔνα	π.	2000
	πεσκυούνι ἔνα καλπάκηα τρία απλάδες καλαΐσες δικάδες 6.	π.	2160
	κουκολή ρουχένιο γουνιασμένο με γιτζιόνια ἔνα	π.	840
	βρακάδιουνες 10	π.	1000
40	σούμα π. 116990		
	'Εγώ τοίνοιν δείδωμι ταύτα δὲ Θεός του ελέους δώει		
	αὐτοῖς πάντα τὰ ἀγαθά:		
	» γεῶργιος ἵερευς μαρτυρῶ	»	
	» πέτρος ἵερεὺς μαρτυρῶ	»	
45	» χρῆστος ἵερεὺς μαρτυρῶν	»	
	θεόδωρος τριανταφύλλου μάρτυς	»	
	» νηκολὸς διμό μαρτιρὸ	»	
	» Ἰωαννις κοσταντηνού μαρτιρὸ	»	
	» δούκας χατζῆμιχάλη μάρτυς	»	
50	» παύλης χατζῆ μιχαὴλ μαρτυρῶ	»	
	Γεώργιος μάρνου μαρτυρῶ	»	
	Μιχαὴλις ιωάννη ζιγούρη μαρτυρῶ	»	
	»	»	
	»	»	

4. Προικοσύμμαφωνον ἐκ Σιατίστης τοῦ 1826

Εἰς δόξαν χριστοῦ ἄμήν: 1826: Ιονιάν δίου. σιάτιστα

'Ιδοὺ σιμιώνω ἐγὼ ἢ ναούμινα τζήνω
τὰ δόσα προικήζω τῇν θηγατέραν μου ἀναστασία:

30 τζιπέϊνα· μεταξωτά. 32 σιντούκι πρασιοβήνω· κιβώτιον μὲ ἔξωτερικὸν διάκοσμον ἀπὸ πράσινα λουλούδια. 33 στρώματα ἢ παπλώματα πρατινά· στρώματα ἢ παπλώματα ἀπὸ τὰ χωριὰ τὰ πέραν τοῦ Ἀλιάκμονος ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς Κοζάνης - Σιατίστης. 35 χαταένια ἀπὸ χασέ. 36 γιάμπολες· βελέντζες ἐκ τοῦ ἔξωτερικοῦ προμηθευόμεναι μὲ διάφορον χρωματισμὸν τῶν ἐντοπίων, ἔχουσαι εἰς τὸ μέσον ἄλλο χρῶμα. 36 ποκρόβη βελέντζες ἀπὸ μαλλὶ αἰγάς. 37 πεσκιούνι· φρούντα· 37 καλπάκι· ἐπικάλυμμα κεφαλῆς. 37 ἀπλᾶδες· πιάττο ἀβαθῆς χρησιμοποιούμενον ὡς ἡ σημερινὴ πιατέλλα· πρβλ· καὶ «ἀπλᾶς δίσκος». 38 κουκολί· καλύμματα κεφαλῆς διὰ παιδιά. 38 γουνιασμένο μὲ γιτζιόνια·

† Ἐν πρότοι ἐν φερετζὲν ρούχινων μὲ χάρτζια ἀσημέῖνα.
 δεύτερον φερετζὲν ρούχινων μὲ χάρτζια μεταξωτά : 5
 τζημπὲν πρότον στώφα ὀλόχρησι.
 τζημπὲν δεύτερον καδιφέῖνων ροημέζηκον.
 τζημπὲν τρήτων χρησοῦ γάντζου.
 τέταρ_q τον τζημπὲν μπίτζηκον.
 ἔτεροι δίου τζεμπέδες ρούχινη. 10
 πρότον φώρεμα στώφα ὀλόχρησι.
 δεύτερον φώρεμα μπέτζικον.
 τρήτον φώρεμα σταμπὸλ
 φουστὰν χρησούν... ἔτερον φουστὰν τζηταρὴ τρῆτον φουστὰν κήτερνο
 πρότον ἀντερὴ κατακώρφους στώφα ὀλόχρησους 15
 δεύτερον ἀντερὴ κατακώρφους λέστρα κήτερνη
 τρήτων ἀντερὴ κατακώρφους γιανιῶτικον
 τέταρτον ἀντερὴ ντα πχανὲς
 πέμπτον ἀντερὴ κηταπὴ
 ἔκτον ἀντερὴ ἀλατζέῖνο 20
 δίου μηντένια καρτονήσια
 εναν λεμπεκὲν ἀτλαζωτῶν.
 δεύτερον λιμπαντῶν γκηζή.
 ἡποκάμισα ἥκουσ πέντε.
 σιντρόφηα ἥκουσι 25
 μεσάλες δέκα· βρακοζώνες δέκα πέντε
 πέντε προσώπια καὶ ἔξ σελβέτες
 ἔναν μαχοιμέν· ἔνα δέμα· ἔνα χαβλή· ἔ<να>πιστημὰλ
 μία λεμερία κηντιτὴ τῆς βιένας· καὶ δίου μεταξένης

4 χάρτζια· χρυσᾶ ἢ ἀργυρᾶ γαῖτανάκια (χλωστὲς) φορεμάτων, τορνινίσματα φορεμάτων. 6 τζιμπὲς ἢ συνηθέστερον τζουμπὲς καὶ τζεμπὲς· εἰδος καπαρντίνας· ἐφορεῖτο ἐπάνω ἀπὸ τὸ ἀντερὶ καὶ τὸν λιμπαντέ. 7 καδιφέῖνος· ἀπὸ κατιφὲ ὑφασμα. 7 κρομέζικος· κοκκινο-μελανωποῦ χρώματος. 9 μπίτζικος ἢ μπέτζικος· ἐκ Πέστης. 13 σταμπὸλ· κωνσταντινουπολίτικος. 14 τζιταρὶ· τὸ ἐν Κοζάνῃ νταραὶ = ἀραιό; 15 ἀντερὶ κατὰ κόρφους· ἀνδρικὸς χιτῶν ποδήρης ἀνοικτὸς μπροστὰ μὲ πλισσέδες. 16 λέστρα κίτερνη· ζώητη κίτρινη διὰ κλειδώματα: 17 γιανιῶτικο· ἀπὸ τὰ Ιωάννινα. 18 ἀντερὶ ντατζανές· εἰδος ἀνδρικοῦ γιτῶνος. 19 ἀντερὶ κιταπὶ· ἐν Κοζάνῃ ἀντερὶ σιάμ κιταπὶ = ἀντερὶ μεταξωτὸ μὲ καθέτους ραβδώσεις. 21 μιντέρια ἀντὶ μιντέρια καρτόνια· σκεπάσματα βαμβακερὰ (ἀπὸ κρετῶν) διὰ ντιβάνι. 22 λεμπεκές; 22 λιμπαντές· εἰδος γιλέκου ἀνδρικοῦ ἢ γυναικείου κυντοῦ φορέματος κεντητοῦ. 23 γκιζή· χρῶμα πρασ. βαθ. ἐρυθροῦν. 26 μεσάλες· ἐπικαλύμματα τραπεζιῶν συνήθως. 27 σελβέτες· σερβιέττες τραπεζιοῦ. 28 μαχοιμέν συνήθως μαχραμᾶς· μανδήλι κεφαλῆς ἐν εἶδει σαλιοῦ, φέρον εἰς τὴν ἄκραν κοσμήματα χρυσᾶ. 29 χαβλή· προσόψι λουτροῦ. 28 ἐπιστιμάλι· καὶ πιστιμάλι· προσόψι λουτροῦ. 29 λαιμέρια· ἐπιλαίμια. 30 σερκατερὶ· καρφίτσα ἐκ σύρματος κατασκευαζο-

- 30 ἔνα ζευγάρι κληδώματα σερκατερὶ¹
 ἔτερα ἐν ζευγάρι κληδώματα ἀργυρωχοησωμένες
 δίου ζώνες ἢ μία κηντητὴ
 πέντε δακτηλίδια μαλαγματέῖνα
 δίου ζευγάρια σκουλαρίκια μαλαγματέῖνα. ἔτερον ἐν ζευγάρι σκουλαρίκια
 35 ἔνα ζευγάρι μπηληντζέκεα μαλαγματέῖνα
 μαργαρτάς ἥκουσ μοσχάλια
 δίου φέσια με τεπέδες χρησοὺς
 ἔνα μαγλήκη κηντητῶν
 δίου φερτζέλια μαζή με τὰ τζερτζάφια
 40 δίου στρωμάτα, δίου παπλώματα. δίου γιάμπολες. ἔνα ὑποκρώβ.
 ἔνα χαλή, οκτὼ προσκέφαλα.
 δίου μαξηλάρια. καὶ δίου τζερτζεφια.
 ἔνα χαρανή, ἔνα σινή, ἔνα γγιούμη τρήσ τεντζερέδες.
 ἥκους κωμάτια καλαΐ
 45 ἔνα λεγὲν καὶ ἡμπροίκη.
 δίου ντουνούμια ἀμπέλ. ἐξ ὕν. το ἔνα ἥναι νδουνούμι εἰς παλεάμπελα.
 καὶ το μησῶν νδουνούμι εἰς μπότζηκα.
 μετριτὰ ἐπιχείριας ἀ⟨σ⟩λ. 1000 ἥτοι χίλια γρόσια.

‘Ο δὲ πανάγαθος θεὸς δώῃ αὐτις τὰ τοῦ ἀβραάμ, ἵσαὰκ καὶ Ἱακώβ.

5. Προσύμφωνον γάμουν ἐκ Σιατίστης τοῦ 1831

Σὺν τῷ ἀγίῳ θεῷ ὅσα θέλω προικήσει τὴν θυγατέρα μου Νυμφοδώραν, ὅπου μέλλει νὰ νυμφεφθῇ μὲ τον κὐρῳ Ἰωάννην στέργιον.

» 1: φερετζέν δούχινον.

» 1: ἀντερὶ ἀτλαζωτὸν κεντητόν.

5 » 1: μεταξωτὸν

» 1: μῆλον

» 1: τζομπέν.

» 1: ρούχινον

» 8: ὑποκάμισα

10 6: σιντρόφια: ἔλ: 5

μένη ὑπὸ χρυσοχόων, εἶδος κοσμήματος. 35 μπιλιντζέκι· βραχιόλι. 36 μοσχάλια· μέτρον βάρους. 37 τεπέδες· χρυσοποιίκιλον κόσμημα ἐπάνω ἀπὸ τὸ φέσι. 38 μαγλίκι· βλ. ἔγγρ. 1 στίχ. 35. 39 φερτζέλι ἢ φουρτζέλι· μπαούλο βλ. ἔγγρ. 1 στίχ. 67. 39 τζερτζέφι· ἢ τσαρτσάφι· σινδόνι. 40 ὑποκρώβι· πρβλ. ἔγγρ. 3 στίχ. 38. 42 τζερτζέφι· σινδόνι. 43 σινή· ταψὶ μὲ τὰ δῶρα ποὺ ἔστελλεν ὁ γαμβρὸς πρὸς τὴν νύμφην τὸ ἀπόγευμα τῆς πρὸ τοῦ γάμου Παρασκευῆς. 46 λεγέν· λεκάνη. 47 ντουνούμι· μέτρον ἐκτάσεως ἰσοδυναμοῦν πρὸς ἐν στρέμμα. 47 μπότζικα· (μπότσα;) φιάλη;

6 ἀντερὶ — μῆλον· ἀντερὶ πρώτης ποιότητος· πρβλ. ἔγγρ. 2 στίχ. 30. 7 τζομπέν· χιτών.

5: ταύλαις.	ελ: 4	
» 6: βρακοζώναις.	ελ: 3	
5: προσόψια:	ελ: 2	
» 2: λαιμαραῖς.		
» ἔνδημα, καὶ ἐν φέσι		15
» 1: ζευγάρια κληδώματα ἀργυροχρυσωμένα		
» 1: πάπλωμα		
» 1: στρῶμα		
» 1: κυλήμι		
» 1: γιάμπολην		20
» 1: σινδόνι		
» 4: προσκέφαλα		
» 8: κομάτια καλάϊ καὶ μπακίρι		
» 1: λιένη ἴμπρήκι		
» 1: σινί, ἐν ἴγιούμι. ἔλ: τοπινεῖ καὶ γκιούμι		25
1: χαρανί:		
» 8: καλήματα: ἀμπέλι εἰς ἀργυροῦ		
» 1: σινδούκι καρύτικον.		
<u>τῇ 18: 7βρίου 1831</u>	Δημήτριος Μάρκου	
Ἐν Σιατίστῃ		30

Σελ. 3

σιμοιώνω τὰ δσα ἔξωδευσα ἐγὼ ὁ Ἰωάννης εἰς προγαμιαίαν δορεάν.

4: μεσόχκερλέδες	ἐδόρισα	ἐγὼ	
1: κρημεντζηκον	ἐγὼ	ὁ εἴδιος	γρ.
2: δομπιεδες	ὅ ευθύμιος	ἀδελφός	μου γρ.
2: δομπιεδες	ὅ οίκονόμος	. . .	γρ.
2: δομπιεδες	ὅ δημήτριος	πάίκου	γρ.
1: ὁ παπὰ	Ιωάσαφ	. . . . .	γρ.
1: ἡ δούκινα	. . . . .	. . .	γρ.
1: ἡ σάνα	ντάνα	. . . . .	γρ.
1: ὁ ἀπόστολος	παπαθεοδώρου	. .	γρ.
εἰς ετερα δώρα τῆς νύμφης δικά μου ἔξωδα.			40
1: ταμπακέραλη	ἀσιμένεια	. . .	γρ.

11 ταῦλες ἐν Σιατίστῃ, μεσάλες ἐν Κοζάνῃ = ποδιές ἑργασίας. 14 λαιμαριά· ἐπιλαίμιον. 21 γιάμπολη· βελέντζα. 25 σινί· πβλ. ἔγγρ. 4 στύχ. 43. 25 τοπινή· τοπικό; 28 καρύτικον· ἐκ καρυδιᾶς.

σελ. 3. 32 μισοχκερλέδες· εἶδος χρυσῶν νομισμάτων. 33 κρημεντζηκον· χρώματος... 34 ρομπιεδες· εἶδος νομισμάτων ἀργυρῶν. 42 ταμπακέραλη· ταμπακέρα. 43 λαχορί· μαντήλι·

	1:	λαχορὴ μαντιλη	γρ.
	1:	καθρεύτην	γρ.
45	1:	ζευγάρη στρηνφια	γρ.
	1:	τιπεν καὶ κρηπίνεια	γρ.
	1:	φέσι καὶ μαχραμὰν	γρ.
	2:	μαντίλια. ἔτερα	γρ.
	1:	ἀρμάτα ὅταν ἔστειλα τὸ σινεῖ πέρα	
50		καὶ περη ὅλα τα ἔξωδα ὅπου ἥχε το σινὴ γρ. 120	

'Επὶ τῆς τετάρτης σελίδος ἄνω :

Ἐηστοίχη· της αραβόνας Ἰω(ά)νου τοῦ ζωγράφου

6. Διαθήκη ἐκ Βλάστης τοῦ 1852

» ἡ ὑποφαινομένη Δέσπω σύζυγος τοῦ Γεωργάκη Τόνια, ὑγιὴς οὖσα, καὶ σῶας ἔχουσα τὰς φρένας μου, βιουλευμένη περὶ τοῦ μέλλοντός μου τέλους, καὶ περὶ τῶν τέκνων μου, οἰκειοθελῶς καὶ ἀπαραβιάστως θέλουσα νὰ διαθέσω τὰ πατρικά μου καὶ μητρικά μου κτήματα καὶ χρήματα κινητά τε καὶ 5 ἀκίνητα, διατάττω τὰ ἐφεξῆς. ἐπειδὴ ἔξ ἰδίων μου κάγὼ ἔδωκα εἰς ὑπανδρείαν τῶν 3» τριῶν θυγατέρων μου, ὅ,τι προαιρετικῶς ἥθιλησα, καὶ εἰς τὴν ἐν Γκορέντζῃ ἐγγονήν μου ἴκανά. ἐπειδὴ προσέτι τὰ δύώ παιδιά μου Σιδημος καὶ Κωνστ: συννετέλεσαν πολύ. καὶ δύοντεν συντελοῦν εἰς περίθαλψίν μου· δὲ ἀλλος υἱός μου Μοΐχος. φυσικὸν ἔχων ἐλάττωμα, ἀπαιτεῖ ἐκ μέους μου τὴν δυνατὴν προμήθειαν. διὰ τοῦτο, διότι εἰς τὰς θυγατέρας μου καὶ ἐγγονήν μου ὡς προεῖπον ἔξ ἰδίων μου ἔδωκα. καὶ εἰς τοὺς υἱούς μου ἐπαρατήρησα τὰ εἰρημένα. δοσα πλέον μοὶ περιεσώθησαν πατρικά μου καὶ μητρικά μου κτήματα καὶ πράγματα, οιτι σπῆτι, λειβάδια καὶ: 2 ἀμπέλια, καὶ ἐπίλοιπα πράγματα, ὅλα τ' ἀφίνω εἰς τοὺς τρεῖς υἱούς μου Σιδημον. 10 15 Κωνσταντίνον, καὶ Μοΐχον, ὥστε αὐτοὶ μόνοι νὰ είναι κύριοι αὐτῶν, καὶ πληρεξούσιοι κτήτορες αὐτῶν, χωρὶς νὰ τοὺς ἐνοχλήσῃ κανείς, οὔτε αἱ θυγατέρες μου, οὔτε ἄλλος τις.

ὅθεν ἔγραψα τὸ παρόν μου διαθητικὸν ἐμμάρτυρον ἔγγραφον εἰς ἀποφυγὴν πάσης ταραχῆς καὶ φιλονεικίας, καὶ ἐνοχλήσεως τῶν εἰρημένων, διὸ ἐχέτω

μανδήλι γρωματιστὸ μάλλινο μὲ κρόσια πολυτελέστατο συνήθως ἀπὸ τὴν Λαγώρη τῶν Ινδιῶν προερχόμενον, μὲ τὸ ὅποιον ἐσκέπαζον συνήθως τὰ νυμφικὰ δῶρα καὶ τὸ ἔχρησιμοποίουν διὰ τὸν λαιμόν· ἐν Κοζάνῃ ἐλέγετο καὶ σπαλέττο. 45 στρίμφια· ἐκ τοῦ γερμανικοῦ Strümpfe = κάλτσες ἀλλὰ καὶ εἶδος ὑποδημάτων; 46 τιπές χρυσοποίκιλον κόσμημα ἐπάνω ἀπὸ τὸ φέσι. 46 κριπίνια ἢ καρπίνια· χάντρες. 47 μαχραμᾶς· εἶδος σαλιοῦ. 49 ἀρμάτα· σειρές. 51 ξιστοίχη· συμβόλαιον γάμου ἐν εἴδει προσυμφώνου· πρβλ. ἀνωτέρω σελ. 265.

τὸ κῦρος καὶ τὴν ἴσχυν ἐν παντὶ κριτηρίῳ δικαιοσύνης, εἰ τύχοι. 1852., 22., 20
φευρ. Βλάτση.

» ἐγὼ ἡ δέσποιν θυγάτηρ τοῦ Μηχάλη καὶ σύζυγος, τοῦ Γεοργάκη-Τόνια μην
νῦεύρουντας νὰ γράψω διὰ χειρὸς τοῦ Παπᾶ Ἰωάννου Παπᾶ Εὐθυμίου, βε-
βαιώνω τὰ ἀνωθεν

ἴδοὺ καὶ τὸ δακτυλόν μου: (*ἀκολουθεῖ ἡ ἀποτύπωσις*) 25

» Παπᾶ Ἰωάννης οἵπογράφεται αὐτὴν μαρτυρῶ

»

» Νικόλαος Γ. γόγου μάρτυς

» Κωνσταντῆς Γ. μυσιόπουλος μαρτυρῶ

» Δημήτρης αθανασίου μαρτυρῶ

» Γεώρ. Γαδὼ μαρτυρῶ

»

»

»

7. Διαθήκη ἐκ Βογατσικοῦ τοῦ 1869

† Ἐν ὀνόματι τῆς Ἀγίας Τριάδος τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου Θεοῦ.

Ἐπειδὴ ἡ ὥρα τοῦ θανάτου μου είναι ἀδηλος, κατὰ τὸν ἐν Εὐαγγε-
λίοις λέγοντα Κύριον Ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν «Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχε-
σθε ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν, οὐδὲ τὴν ὥραν ἐν ᾧ ὁ νιὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἔρχεται» καὶ ἐπειδὴ δειλιῶ μὴ μὲ καταλάβῃ ὁ θάνατος ἀδιάθετον, διὰ τοῦτο 5
σπεύδω ἐν δσφ ἔχω τὸν νοῦν ὑγιᾶ διὰ τῆς παρούσης διατήκης μου γενομένης
ἐνώπιον τοῦ Ἐπιτρόπου τοῦ Ἀγίου Σισανίου (ώς μὴ ἐλθόντος εἰσέτι εἰς τὴν
ἐπαρχίαν τοῦ Ἀγίου Σισανίου) νὰ ἐκπληρώσω τὰ τελευταῖα χριστιανικὰ καὶ
φιλοστοργικὰ καθήκοντα καὶ διατάξω τὰ περὶ τῆς περιουσίας μου πρὸς ἀπο-
φυγὴν διενέξεων καὶ σκανδάλων τὰ δποῖα δύνανται νὰ συμβῶσι μετὰ θάνατον. 10

Ἄρ. Αον Ἀποκαθιστῶ Ἐπίτροπον καὶ τέλειον πληρεξούσιον τῆς ὑπαρ-
χούσης καταστάσεώς μου συγκειμένης ἐκ διαφόρων διμολόγων, πραγματείας,
βερεσεδίων, ἑτοίμων γροσίων, τὸν ἐν Θεσσαλονίκῃ διαμένοντα Γενικὸν ἐπί-
τροπον τοῦ Ἀγίου καὶ Ζωηφόρου Τάφου διὰ νὰ διανείμῃ τὴν ὑπάρχουσαν
περιουσίαν μου ὡς ἔξης. 15

Ἄρ. Βον Ἀφίνω εἰς τὴν γεννήσασαν καὶ ἀναθέψασαν μητέρα μου
τέσσαρας χιλιάδας γρόσια.

Ἄρ. Γον Προσέτι εἰς τὴν μητέρα μου ἀφίνω δύο χιλιάδας γρόσια διὰ
νὰ ἐκτελέσῃ τὰ συνήθη μου μνημόσυνα ἀπὸ τῶν τεσσαράκοντα ἡμερῶν καὶ
ἔφεξῆς, ἐπειδὴ τὰ μέχρι τῶν τεσσαράκοντα συνήθη μνημόσυνα κτλ. είναι εἰς
βάρος τοῦ εἰρημένου ἐπιτρόπου. 20

Ἄρ. Δον Ἀφίνω εἰς τὸν ἀδελφόν μου Κότσιον δύο σιντούκια πράγ-

ματα ενδισκόμενα εἰς Χρούπισταν εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ Μάρκου συντρόφου τοῦ Ἀποστόλου Βακάλη.

25   ^{’Αρ.} Εον Προσέτι εἰς τὸν ἵδιον ἀδελφόν μου ἀφίνω καὶ δύο χιλιάδας γρόσια καὶ οὐχὶ περισσότερα εἰς μετρητά, ἐπομένως ἀν τολμήσῃ νὰ ζητήσῃ περισσότερα, ἡ ὅργη τοῦ θεοῦ νὰ ἔλθῃ ἐπ’ αὐτὸν καὶ προκοπὴ νὰ μὴ ἴδῃ· διότι ταῦτα ἀφίνω ἐκ προαιρέσεως.

30   ^{’Αρ.} ΣΤον Ἀφίνω εἰς τὴν πατρίδα μου ἔξ χιλιάδας γρόσια διὰ νὰ φροντίσῃ νὰ ἐπιδιορθώσῃ τὴν βρύσιν τοῦ Ντσίτοκου, ἥτοι τοῦ Ντσίτοκου τοῦ πηγάδι, εἰς τὸν τόπον του καὶ οὐχὶ εἰς ἄλλο μέρος διὰ νὰ ὑπάρχῃ ἀφθονία ὕδατος εἰς τὴν βρύσιν ταύτην αἰωνίως.

Σελ. 2.

Ζον Ἀφίνω εἰς τῆς Βαρσάνους τοῦ κορίτσι τὴν νέτσιον πεντακόσια γρόσια διὰ νὰ ὑπανδρευθῇ, καὶ τὰ δποῖα τότε θὰ λάβῃ.

35   ^{’Αρ.} Ήον Ἀφίνω εἰς τῆς Γκάλτσας τῆς Δοιανοβνοὺς τὸ κορίτσι διὰ νὰ ὑπανδρευθῇ γρόσια πεντακόσια, τὰ δποῖα τότε θέλει λάβει.

^{’Αρ.} Θον Ἀφίνω εἰς τὴν Αίκατερίνην Γκάγια διὰ νὰ ὑπαντρευθῇ γρόσια τριακόσια, τὰ δποῖα τότε θέλει λάβει.

40   ^{’Αρ.} Ιον Ἀφίνω εἰς τὸ κορύτσι τῆς Γελαδάρους τὸ μεγάλο τὸ δποῖον κάθεται εἰς τὸ δσπῆτι τοῦ Μόκα, ἀνεψιὰν τῆς Χατσίνας γρ. τριακόσια.

^{’Αρ.} Ιαον Ἀφίνω εἰς τὸ Σχολεῖον γρόσια πεντακόσια.

^{’Αρ.} Ιβον Ἀφίνω εἰς τὸ Παρθεναγωγεῖον γρόσια πεντακόσια.

^{’Αρ.} Ιγον Ἀφίνω εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν τοῦ Σωτῆρος γρόσια ἔκατόν.

45   ^{’Αρ.} Ιδον Ἀφίνω εἰς τὸ Μοναστήριον τῶν Ἀγίων Ἀναργύρων γρόσια τριακόσια.

^{’Αρ.} Ιεον Ἀφίνω εἰς τὸν Ἀγιον Νικόλαον τσερίλαβον γρόσια τριακόσια.

^{’Αρ.} ΙΓ' Ἀφίνω εἰς τὰ ἴδια μας παρεκκλήσια ἥτοι Ἀγιον Δημήτριον, Ἀγιον Ιωάννην Πρόδρομον, Ἀγιον Νικόλαον, Ἀγιον Γεώργιον καὶ Ἀγίαν Παρασκευὴν ἀνὰ γρόσια εἰς ἔκαστον ἔκατόν.

50   ^{’Αρ.} Ιζον Ἀν μὲ θάψωσιν ἔμπροσθεν τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀγίων Αποστόλων ἀφίνω γρόσια ἔκατόν.

^{’Αρ.} Ιηον Ἀφίνω εἰς τὴν ἔκκλησίαν τῶν Ἀγίων Αποστόλων γρόσια ἔκατόν.

55   ^{’Αρ.} Ιθον Ἀφίνω εἰς τὴν Βαρσάνουν ἡ δποία ἀρκετὰ μ' ὑπηρέτησε γρ. διακόσια.

^{’Αρ.} κ. Ἀφίνω τὸ Μουλάρι μου εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν τοῦ Σωτῆρος.

^{’Αφίνω} εἰς τὴν Μητέρα μου τὸ δσπῆτι μου, ἀμπέλια, χωράφια, βαενια, τσακίρι, μπακόρι, καὶ μετὰ τὸν θάνατόν της θὰ τὰ λάβῃ ἡ πατρὶς διὰ νὰ φροντίζῃ νὰ φέρῃ ἐπιδιόρθωσιν εἰς τὰ πηγάδια. ἔτσι νὰ τὰ πωλῇ καὶ νὰ φέρονται νερὰ εἰς ὅσα πηγάδια δὲν ἔχουν.

Ἄφινω εἰς τὴν Ἀγίαν Λαύραν τοῦ Ἀγίου Ὁρούς γρόσια χίλια.
 Ἄφινω εἰς τὸ Μοναστήριον τῆς Ἀγίας Ἀννης γρόσια ἑκατόν.
 Ἄφινω προσέτι εἰς τὴν μητέρα μου γρόσια πεντακόσια.
 Ὁθεν ἐκτελεστὴν τῆς παρούσης διαθήκης μου ἀφίνω τὸν εἰρημένον
 Γενικὸν Ἐπίτροπον τοῦ Ἀγίου καὶ Ζωοδόχου Τάφου διὰ νὰ διανείμῃ τὴν
 περιουσίαν μου ἀμερολήπτως. }   Λοιπὸν
 δ ἕδιος Ἐπίτροπος θὰ μὲ κάμη ὅλα τὰ ἔξοδα τῆς κηδείας καὶ ἔως τῆς σα-
 ράντα. θὰ μὲ κάμη δύο σαραντάρια ἐν εἰς τοὺς Ἀποστόλους καὶ ἐν εἰς τὸν
 Χρυσόστομον καὶ τρία συλλείτουργα.

Σελ. 3.

Ἐπίτροπε τοῦ Ἀγίου Τάφου μὴ ἔχῃς οὐδεμίαν ὑποψίαν διότι διὰ τὸν
 Ἀγιον Τάφον θὰ μείνωσι τρία μερίδια τῆς περιουσίας μου· ἐν ἄλλαις λέξε-
 σιν, ἐν μερίδιον θὰ διανείμῃς καὶ τρία θὰ σὲ μείνωσι. Ἰδοὺ σὲ φανερόνω
 καὶ τὰ ὅσα χρήματα ἔχω κεχρυμμένα εἰς τὸ σπῆτι μου. Ἐπάνω εἰς τὴν παρ-
 στὰ μέσα εἰς τὸν οὖντὰ εἰς δύο τρύπας ἔχω δύο τενεκέδες χρήματα μαζῆ
 μὲ τὰς φατούρας· εἰς τὸν ἕδιον οὖντὰν ἐπάνω εἰς τὰς τρύπας ἔχω ἔνα τσοκάλη
 καὶ μέσα εἰς τὸ τσοκάλη εἶναι τενεκὲς μὲ φλωρία καὶ μὲ τὴ φατούραν. εἰς τὸν
 αὐτὸν οὖντὰν ἔχω καὶ πρᾶγμα ἔχω καὶ τὰ τεφτέρια· εἰς τὸ ἀνώγεων ἔχω μιὰν με-
 σάνδραν μὲ πρᾶγμα βουλομένην. Εἰς τὸ ἔργαστήριον ἔχω πρᾶγμα ἔχω καὶ χρή-
 ματα μέσα εἰς τὸ μποδοῦμι. εἰς τὴν ἄκραν ὅπου εἶναι τὰ κάρβουνα εἶναι
 δ τενεκὲς μαζῆ μὲ τὴν φατοῦραν. Σὲ λέγω Ἐπίτροπε καὶ διὰ τὸ νέον πρᾶγμα
 τὸ ὅποιον ἔφερα ἀπὸ τὸν πιqlεπέν. δὲν τὸ ἐπείραξα διόλου καὶ θὰ ἔλθωσι νὰ τὸ
 λάβωσιν ἐκεῖνοι ἀπὸ τοὺς ὅποιους τὸ ἡγόρασα. Εἰς τὸ ἕδιον πρᾶγμα εἶναι καὶ
 ἕδικόν <μου> καθώς φαίνεται εἰς τὸ τεφτέρι μου, διότι δὲν τὸ ἔχω δλουν βερεσὲ
 ἄλλὰ καὶ ἡγορασμένον μὲ χρήματα. σχεδὸν τὸ ἥμισυ τὸ ἔχω μὲ χρήματα κα-
 θῶς διαλαμβάνει καὶ τὸ κατάστοιχον. Δὲν χρεωστῶν κανένα παρὰ ἔνα ἑβραῖον
 ἐκ Καστορίας Καζιάζην κωφὸν ἔως πεντακόσια, ὃς διαλαμβάνει καὶ τὸ κα-
 τάστοιχον. ὅσα ὀμόλογα ἔχω καὶ ὅσας σημειώσεις εἰς τὸ τεφτέρι μου εἶναι
 ὅλα δίκαια καὶ νὰ τὰ συνάξῃς. Τέλος λοιπὸν ζητῶ συγχώρησιν ἀπὸ ὅλους ἐν
 γένει, καὶ κατ' ἔξοχὴν ἀπὸ ἐκείνους τοὺς ὅποιους ἐπίκρανά ποτὲ ἥ μὲ λόγια
 ἥ μὲ ἔργα. Συγχωρῷ δὲ κάγὼ ἐκ καρδίας ὅσους μὲ ἐλύπησαν. ὅθεν γράφας
 ἕδιοχείρως ταύτην τὴν διαθήκη μου, ὑπέγραψα αὐτήν, προσυπεγράφη δὲ καὶ
 παρ' ἀξιοπίστων μαρτύρων, καὶ παραγγέλλω νὰ ἐκτελεσθῇ μεθ' ὅλης τῆς ἀκρι-
 βείας.   Ἐν Βογατσικῷ τῇ 20 Αὐγούστου — 69
 ἀνδρέας ἀθανασίου κάλλια ἡπόσχομαι τά νοιμεν ἥδοὺ καὶ ἥ πογραφή μου

73. παροτιά· παραστιά. 74. οὐντᾶς· ὁ γνωστὸς ὄντᾶς, τὸ κατ' ἔξοχὴν δωμάτιον.
 78. μεσάνδρα· μεγάλη ντουλάπα ἐντὸς τοῦ τοίχου τοῦ δωματίου, χρησιμεύουσα ὡς ἀπο-
 θήκη σκεπασμάτων κρεβατιῶν, ἕδιως δὲ τῶν βελεντζῶν. 79. μποδοῦμι· ὑπόγειον μετὰ
 θόλου, θολωτόν.

Οι μάρτυρες

- » Χατζή κωστας μαρτιρώ
» αθανασις τριανταφύλου μαρτιρο
» χαράλαμπος αθανασίου μαρτυρό

100 » δήγονύμενος τῆς μεταμορφόσεως Ἰωάσαφ μαρτιρὸ
» γηρουστο μαρτιρο
» πάντης χρήστου μαρτιρὸ
» χρῆστος στρατης μαρτιρῶ

(ἀπέντας συνέχεια)

Εἰς τὸ ἄνω περιθώριον τῆς τρίτης σελίδος ὑπάρχει προσθήκη ὥπερ τῆς αὐτῆς χειρόφυτη, τῆς ἴδιας ὡς ὑπογράφει δὲ πίτροπος Σακελλάριος, ἀλλ' ὅπ' ἄλλης μελάγης:

³ Αφίνω εἰς τὸν Μητροπολίτην Σισανίου Κύριον Κον Θεόφιλον γρόσια διακόσια.

8. Πωλητήριον ἐκ Βλάστης τοῦ 1835

» μὲ τὸ πάρόν μου φανερον ἔγω παπακοστας τοῦ παπα Ἰωάννου πε-
πέληστὰ ὅτι επούλεσα το αμπέλι της φούτας τοῦ γιάνακι πέλο με τιν θελεσιν
μου ἀνε<ν>οχλιτον δια γρο: 150: εἰγοὺν ἑκατον πεννιντα το ὀπὶὸν ἔχι γιτον-
νους το ασπάνο μέρος χρίστου κόστα τούρβαρι καὶ το κάτο μέρος Χάτζι διμί-
τηη τὸ δεξιὸν μέρος παπα Ἰωάννις παπα πούλου τὸ ἀριστερὸν νικόλας τζότας
καὶ διὰ τοῦ τό του δίδο τὸ παρόν μου εἰς χίρας του γιανάκη νὰ μι γένι
κανένας μανῆς μὲ τὲ αδέλφος μιτε πεδί μου μιτε ἄλος συγγενῆς καὶ δια τουτο
τὸ εδοθί το πάρὸν εἰς ενδιξιν καὶ βεβέοσιν νὰ ἔχι τὸ κιρος ἐν παντι κριτι-
οῦω.

- 10 παπακοστας γράφο δια χιρος μου και βεβεόνο τανανώθεν
 » δημήτριος γραμμ $\langle\alpha\rangle$ μαρτυρὸ 1835 μαΐου .6.
 » Δημήτριος Θ. σαρακου μαρτιρὸ
 » Δημήτριος χαριζάνου μαρτυρῶ
 » παπαγιαννάκης μάρτυρας
 » γουλης τζοτζι μαρτηρῶ
 » λιολιος του Θοδορου τζο $\langle\tau\zeta\eta\rangle$ μαρτιρὸ
 » Κωνσταντίνος: γραμματικὸς μαρτυρῶ
 » αγιετης μαζγανιστις μαρτυρας

- » κοστᾶ διμου μαρτιῷο
- » μιτζου καλιτερι μαρτιῷας
- » ἀθανάσιος Φακου μαρτιῷω
- » κοστας παπαγιανι μαρτιῷας
- » καρὰ νάσηως μάρτιῷω
- »
- »
- Παραπλεύρως ἀριστερὰ τοῦ κειμένου ὑπάρχει ἡ προσθήκη :
- Χασάν πουλης ζαμπιτης Μπλατζιου μαρτυρας

9. Δανειστικὸν ἐκ Βογατσικοῦ τοῦ 1839

- » : με το παρὸν φανερονω καὶ διμολογω ἐγω ἡ ζωήτζα του τοτα καρηδῖ: θεγατερα. δτὴ μὲ καμουν χριαν καὶ ἐδανίστικα απο τὸν γιοργινα τουλου γροσιᾶ: 200: ητι διακοσίᾳ καίφαλη καθαρον τὰ δπία γροσιὰ ταχομὶ νὰ τρεχού τὸν παπὰ καίρατζη ποληζατικᾶ γροσιὰ: 20: ητι ἡκοση: τὸν καθη καίρατζιν τιν βαζω καὶ αμανετι τὸ μὲρήδιω μου τα πηλὴ στιλουνε τὸν φιτια τρία μιραδια και τα δίου μιραδια ήνε τις ἀδελφης μου τις καίρανοῦς καὶ ταλο το μιραδι ήνε τις ἀδελφης μου τις αγνῆς και ταλο ήνη δικο μου και το βαζω αμανετι ής τιν γεόργινα τουλου δια πεστοσινη και κανὶς δεν θελη να τιν ανωχλήσι τὴ γιόργινά τουλου και δια τουτο δινω το γραμμα μοῦ ής χειρας τις γεοργινας τουλου δια πεστοσινη και ουτος διμολογω 1839: μαηου : 30:
- » ήγω η ζοήτζα μιν νεξεβροντας να γραψω δια χιρος το κοστα ζουπα στεργο ταλαβα ήδου και το δακτιλο μου: (*ἀκολουθεῖ ἡ ἀποτύπωσις τοῦ δακτύλου.*)
- » ήγο η κερανοῦ ή ἀδελφη τις ζοήτζας μιν εξεβροντας να γραψω
- » δια χηρος το κοστα ζουπα στεργω ήδου και το δακτιλο μου: (*ἀκολουθεῖ ἡ ἀποτύπωσις τοῦ δακτύλου.*)
- » ήγὸ ὁ κοστας ζουπας γραφο και μαρτιῷω ήμε και βικιλης τις ζοήτζας νανε 15 και δσου τα γροσια ητουτα
- » παπα ιωανης, τοστα μαριῳ
- » παπαδημήτρις μαρτυρῶ
- » παπα πανταζῆς μαρτυρῶ
- » παπὰ γιόργις· ράλη μαρτηρὼ 20

'Επὶ τῆς δευτέρας σελίδος :

ηγο ο γηοργης τουλος πο ηχαμε να περνου πο του ανδρεα καρηδη γινεκα μουν η θηγατερα μου βεκηλην κη τα ελαβα κε δηα τουτου δηνου τη παρουσα

4 κερατέης ἀγωγιάτης ἀλλὰ και ὁ ταχυδρόμος. Βλ. ἀνωτέρω σελ. 125 σημ. 1.
4 πολιτζατικὰ ἡ πολιτζάτικα· Κωνσταντινουπολίτικα.

μου τον ανδρεα καρηδη ητη η γηνεκις μου να μη ζηταγη γηοργηνα τα ελαβα γρο 200 έτι 200

- γηραγης τουλος τα ελαβα
» παπαγιόργις θεοχάρις μαρτιρῶ
» χρῆστο Μαρκίδης μαρτιρὼ ὅτι τὰ ἔλαβεν
» γιοάνις αθανασίου καλούντιόν γέλο μαρτιρῶ

Ἐπὶ τῆς τετάρτης σελίδος:

η ουμόλογία της γιδργινας τούλου δια τα διακοσια γρδ επλίροσα ήγδ θάσας την: 22: Σεπτεμβ. 1846

10. Ἐξοφλητικὸν ἐκ Βλάστης τοῦ 1865

ἘΞΩΦΛΗΤΙΚΟΥ

« Διὰ τοῦ δποίου δῆλον γίνεται ὅτι ἡ ὑποφανομένη Νούμτα θυγάτηρ τοῦ Γεωργάκι Νικολάου καὶ τῆς Δέσποινας Μιχαήλ, σήμερον τὴν τριακοστὴν Ἱανουαρίου μηνὸς 1865 » ἔξωφλησα μὲ τοὺς δύω ἀδελφούς μου καὶ Δέσπους

- 5 Μιχαήλ δι^ο δόλα τὰ δικαιώματα μου δῆλ. ἀνάλογον μεριδίον μου ἀπὸ τὸν εἰρημένον πατέραν μου, ἀποθανόντα τὸ 1822, ἀπὸ τὸν ἀδελφόν μου Νικόλαον, ἀποθανόντα μετ^ο αὐτὸν ἀπὸ τὴν ορθεῖσαν μητέραν μου, ἀποθανοῦσαν μετ^ο ἀμφοτέρους αὐτούς, καὶ ἀπὸ τὸν ἀδελφόν μου Μίλον, ἀποθανόντα τελευταίως τὸ 1852, καθὼς λόγου χάριν ἀπὸ σπῆτι, λειβάδια, ἀμπέλια, ἐργαστήρια, βαταλῆκι τοῦ σπητιοῦ, μ^ο ἔναν λόγον ἀπ^ο δόλα τὰ κινητὰ καὶ ἀκίνητα πράγματα μὲ γρ. 1000» ἦτοι χίλια γρόσια, καὶ μ^ο ἐν τετραβάγγελον καὶ ἀπὸ τώρα καὶ εἰς τὸ ἔξης δὲν ἔχω τὸ παραμικρὸν δικαιώμα νὰ κάμω τὴν παραμικρὰν ἀπαίτησιν, διότι καθ^ο ἡ εὑρέθη μὲ τα γρόσια καὶ μὲ τὸ ἐν τετραβάγγελον, ἐκάμαμεν ἔνας υπὲρ τοῦ ἄλλου ἴμπρα ἴζιμέτι, καὶ τοῦ λοιποῦ οὔτε ἔγω
10
15 ἔχω δικαιώμα νὰ ζητήσω τίποτε ἀπὸ αὐτοὺς ἀγρού οὔτε αὐτοὶ ἀπὸ ἐμένα καὶ εἰς ἔνδειξιν υποφαίνουμαι

Βλάτση τὴν 30 Ἰανουαρίου 1865.

» Ὡς οὐδὲ Νούμτα θυγάτηρ τοῦ Γεωργίου Νικολάου καὶ τῆς Δέσποινς Μιχαήλ,
μὴν εἰξεύρουσα νὰ γράψω διὰ χειρὸς τοῦ γράψαντος Γεωργ. Γαδώ, βεβαιώ-

20	νω τ' ἄνωθεν, θέτουσα καὶ τὸν τύπον τοῦ δακτύλου μου. (<i>ἀκολουθεῖ ἡ ἀποτύπωσις τοῦ δακτύλου.</i>)	
	» Δημητρίος παπαιωάνου μαρτυρῶ	
	» Ιωάννης Πουλιάδης μαρτηρῶ	» νασιος καζανηκον μαρτυρο
	» τέγος γιος γε<νος>ταρη μαρτηρο	» τραταφιλο κοστι μαρτιρο
	» μάρκος διμιτρίου μαρτιρό	ληολιος δημητριου μαρτηροῦ
25	» Γεώρ. Γαδώ Γράψας μαρτυρῶ.	αργιλι ζακου ματιρᾶ
	» ζικούς τριανταφιλο τουπτζι	διμιτρις νικολαου πγαδος μαρτιρο
	μαρτιρω	ιγου κοστα λαγουροῦ μαρτιρο

¹⁰ βαταλήκι = ἔπιπλα. ¹⁴ ἵμπος = ίζιμέτι

11. Μαρτυρικὸν ἐκ Βλάστης τοῦ 1837

φανερόν τέ⁹ αποθανούντου Νικόλαου Τόνια

ὅτι ο Κίριος Νικόλαος γεοργιου τονια τας 16: του τρεχόντος μηνός, δεκεμβρίου έτος 1837: ὁ δπιος εἰλιθεν κατεφθίαν [ἀπ] ἐκ λιβαδιοὺ κε ελικοτιθ⁹ εἰλιμέρες τρὶς εἰς λαμίαν κεψὲς τὰς 19. του τρεχόντος μινὸς δεκεμβρίου αποθανεν είς λαμίαν κε μετὰ τον θανατόν του σκεδὸν καὶ ἔναν μίναν ἔπιτα εἰλιθεο αδελφός του σόμος με τα επιτροπικὰ γράμματα δια νὰ περιλάβι τα ὄσα χρίματα κε πλάτζικα του ἀδέλφου του ὅποὺ ἐσιχορέντι κε εφχόμενος δ σόμος εἰς Κοραντίνα ταρέτζα του παρεδόκαμεν τα δσα χριματα εβρέθισαν του αδελφού του ενόπιον τοὺς εβρεθέντας Μαρτίους δς κάτοθεν μάλιστα καὶ εἰτον σφραγισμένα ἀπὸ αστινομίαν και εἰεροδικίον κε διμάρχου με τέσερες σφραγίδες κε τα εμετρόσαμεν ενόπιον τους εβρεθέντας εβρέθισαν δραχμαὶ εκατὸν δέκα ἀριθμὸς 110: απο τές οπίες δραχμὲς εφγάλαμεν δραχμὲς εἴκοσι ἀριθμος: 20: τά ἔξοδα τοὺς μακαρίταν είς τον θανατόν του ἔξοδεφθησαν εφγάλαμεν δια το ἀλογον δραχμὲς ιριάντα πέντε ἀριθμὸς 35: ὅποὺ ἔκαμεν ἔξοδον εις το κάνιν εφγάλαμεν τα ἔξοδα τις Κοραντοὺς δραχμὲς δέκα ἀριθμὸς 10: εφγάλαμεν τελόνιον δια το ἀλογον δραχμες πέντε ἀριθμὸς 5: εὶς σπιες δραχμες σινάζοντε εφδομίνδα ἀριθμὸς 70: κε ο σιόμος ἐλαβεν ανα χίρας του δραχμές: σαράντα αριθμὸς 40: αφτὰ μόνον λαβενι ο σόμος κε ἑστο εἰς ἐνδιξιν

1837 : [δικεβρίου] φεβροαρίου 27 :

ο φίλιπος ειωάνου γορατζίτις Μάρτιρας
δια τὸν αγράματον θανάσιν πιλέκα
γράφο ἐγὸ ο φίλιπος ἐπιδής ει τὸν πάρον
γιάνις γανβρος ζιανάσι πιλεκα

5

10

15

20

25

μαρτιρες

Εἰς τὸ ἀριστερὸν κάτω περιθώριον :

γεόργις Καντζελέρι μαρτιρας
νικόλας ειατου μάρτιρας

12. Συμφωνητικὸν ἐκ Βλάστης τοῦ 1825

Δηα το παρώντος δηλων γινετε διτι ιγώ ο υποκάτοθεν γεγραμενος διτι εσυνφονισαμε με των νικόλαν του τώνια δια τα ἀργαστίρια ὅπου τα ηχαμε μαζί τωρα θελίματικος τα εμιρασάμε ὁ νικολας δπίρεν το πατάνι και τὴν μίκρι τὴν τριστίλα δπου ηνε μέσα εἰς το πατάνι ακομα και τὴν απάνο τριστίλα δπου ηνε ἀπο πάνο την δοσιν και ηνε ηδιος νικοκήρης εἰς αὐτα εγὼ θελιματικος και χοσνούτης με των νικολα ἐπίρα των μίλων και την τριστίλα

5

3 ἐλικοτίθηκε· ἐμποδίστηκε, ἐχασομέρησε. 7 πλάτζικα· ρουχισμὸς κλπ. 8 ταρέτζα; δυσανάγνωστον.

12. 3 πατάνι· κόπανος, διὰ τοῦ δποίου δμοῦ μετὰ τῆς περιφερομένης τριστίλλας ἥ

δπου ἡνε δύμπροστα εις τον μήλων καὶ διν ιχο οὔτη γό να καριστρίσω εις εις πατανι της μιγαλης τριστιλας ακόμα καὶ εις την μικρὸν τριστιλα και ούτε ό νικολας εἰς των μίλων καὶ τριστιλα δπου εῖνε ὀμπροστα τοῦ νικολο και δηὰ τούτο του δήδο το γράμα μου ομιος ό νικος μου δινι αυτὸς τω ήδιον ποτὲς να μὴν το γίρισώμε εις ὅλην μας την ζωὴν και εστο εις ἐνδηξην.

1825 Αὔγουστου 1 πλατζι

'Ιωάννης κοκοσῶρ

βεβεόνο τα ἀνοθεν

καὶ αν ἐτίχη καὶ ιρθή ό κοτοῦλα ἵγω ιχο να του δόσω το τζιβάσι
15 εγο ο χατζιεργιος μαρτιρο
'Επι τοῦ ἀριστεροῦ περιθωρίου :
και το αυλάκη το εχομε μαζι και αν χαλάσι να τὸ φκιανομε μαζι γογρηνα λουγη μαρ μ.ρτιρο.

13. Συμφωνητικὸν ἐκ Βλσάτης τοῦ 1858

Διὰ του παροντος συμφονιτικοῦ Γράμματος δῆλον Γίνεται παρ ἔμού· τού Κότζιος τόνια δτι ἐσυμφόνησα με τὸν ἀδελφόν μου Σιόμον διὰ νὰ συντροφεύσομεν εἰς καθε πραγματείαν δπου θελήσομεν να καμομεν και ἔχομεν να βαλωμεν ό καθεις. ἀπὸ δέκα χιλιάδες Γρόσια. και δτι διάφορον δόσι ἀν
5 τίχη και ζιμία πάλιν μαζὶ νὰ είναι. και γρόσια δπου θελο τὰ δουλεύσω ἐγώ ό Κότζιος ό δὲ ἀδελφός μου Σιόμος θέλει δουλεύσει εἰς τα ἀργαστίρια μας και δτι κέρδος δόσι ο θεδὸς θέλομεν το μράση μαζὶ ἀδελφικά· και δίδω τὸ παρόν μου Συμφονιτικὸν γράμμα εἰς χεῖρας του· και ἐν γράμμα δίδι αὐτὸς εις εμένα διὰ ἐμπιστοσύνην· και ὑποφαίνομαι. τὰ δὲ γρόσια δποῦ
10 θέλο δόσι τοῦ ἀδελφοῦ μου Σιόμου νὰ ἀπερνούται εἰς τα δπισθεν του γράμματος και δχι εἰς ἄλο μέρος. < ό ίδιος.

1858 ἀπριλίου : 18. Μπλάτζη.

εγο ω κότζιος τώνια ηποφένομε
παπά 'Ιωάννης μαρτιρο

Εἰς τὸ ἀριστερὸν περιθώριον :

ελαβα εγω ο κοτζιος απο σιωμον γρο 4000

14. Ἀπόφασις ἐκ Βλάστης τοῦ 1860

Κύριε Νικολάκι

Προχθὲς δποῦ ἥλθεν ό Ἀρχιερεύς μας Κύριος Μελέτιος και ἔδιωρήσαμεν τὴν δεκαμελῆ ἐπιτροπήν, πρώτη δουλεία είχαν νὰ κάμουν νὰ ξεφράξουν τὸ λειβάδι δποῦ ἀφιέρωσαν δμαδὸν εἰς τὸ σχολεῖον, τώρα βλέπομεν δποῦ ἥ
5 ἐπιτροπὴ δὲν θέλει νὰ ἀκολουθήσῃ κατὰ τὴν ἀπόφασιτ δποῦ ἔγινεν παρὰ τοῦ Κυρίου τξιορτζάκη και Κωνσταντ. Πετρίδη, και τοῦ Πανιερωτάτου Δεσπότου

ντριστέλλας (ξύλον ἐπὶ τοῦ δποίου πίπτει ἐξ ὑψους τινὸς ὑδωρ) καθαρίζουν τὰ μάλινα ὑφάσματα. 6 χοσρούτης; 7 καριστρίσω — καριστερίζω· ἀνακατεύομαι.

μας, δια τοῦτο καὶ διορίζομεν χωρια ημων νὰ στείλῃ νὰ ξεφράξουν τὸ ρηθὲν λειβάδιον χωρὶς τὴν παρα μικρὰν ἀργητα καὶ ὅτι ἀκολουθήσει εἰμεθα ὅλον τὸ χωρίον δια ἐπίσομον λόγον καὶ ὑποφαινόμεθα 1860: ὀκτωμ. 24: Βλάτζη.

» διμιτρις στιζου	» ζαβεος μεπριλις	10
» γιοργις ζανγγελ· βεκιλις	» μιτρος ρουση	
» σομος τονας βεκίλις	» γηαννης ζιφο	
» εφθιμιος παλιος	» ρουσις μιχάλης	
» νηκολαος παπατωάννου	» γιανη σιανμελι	
» τουλήκας Χ Χ:	» <θεοχάρ>ης γουλα	15
» τριανταφιλο τοπτζι	» μιχέλη λίτου	
» θιοδορος κουροβιτζις	» μιτρο ζανα	
» κοσταντινος θομελή	» νικολα τελα	
» διμιτρι λουζου	» μιχαλι καλητερι	
» Αθανασις χριστου	» κοτικας φουμπουλας βεκιλις	20
» γιανις κουλουνβου	» Αθανασιος Α. Δερβίσ<ης>	

15. Ἐπιστολὴ ἐκ Σιατίστης τοῦ 1811

Τὴν αἰδεσιμότη σου παπὰ κιρ χαρίσι.

ταπηνῶς προσκυνῶ

† με το παρὸν μου σου φανερώνω ὅτι ὁ οικοκύρις μου ἵωάνις εἶνε ἀσθενῆς τῇ εἶνε ἡ ασθενιά του δὲν ἡμπορούμε να καταλάβωμε πλευρίτης εἶνε ἢ ἄλλη ἀσθένια ὡς τώσουν παρακαλούμεν βλέποντες το παρὸν μας να κυνήσις ευθῆς χωρὶς ἄλω καὶ μένωμεν εἰς τους ορισμού σας

5

1811 : μαρτίου προτ: σιάτιστα

γιονοβιᾶν νιδπληνα προσκυνὸ

καὶ ἔχθὲς ἐστηλάμεν γραφὶν καὶ πρόσμενάμε καὶ στωχάζωμαι ὅτι να μῆν την ἐλαβέτη πλῆν ξανα παρακαλούμε χωρὶς ἄλω να ἐλθήτε.

10

Ἐπὶ τῆς δπισθίας πλευρᾶς :

† τω αιδεσιμωτάτω παπᾶ

κιρ χαρίσι προσκυ

νητως

Εἰς Κώζαν

16. Συμφωνητικὸν τοῦ Ζωγράφου Χριστοδούλου

Τὸ ζήτημα τῶν ἐπὶ τουρκοκρατίας εἰς τὴν Δυτικὴν Μακεδονίαν ἴδιως ζωγράφων δὲν ἔξητάσθη εἰσέτι ἀρκούντως. Καὶ ὅμως εἶναι ἔνα σπουδαῖον διὰ τὴν ἰστορίαν τῆς ἐκκλησιαστικῆς τέχνης καὶ ἴδιως τὴν ἔξελιξιν τῆς τοιχογραφίας. Εἰς τὴν συλλογὴν τῶν ἐκ Σιατίστης ἔγγραφων τοῦ Πανεπιστημίου ὑπάρχουν πολλί, τὰ δποῖα, μελετώμενα καλῶς, θὰ ἥδύναντο νὰ διαφωτίσουν ὀρισμένα σημεῖα τῆς ἰστορίας τῆς οἰκογενείας τῶν Ζωγράφων ἐκ Σιατίστης. Δεῖγμα τούτων ἔστω τὸ ἐνταῦθα δημοσιευόμενον συμφωνητικὸν τοῦ 1875

διὰ τὴν « ζωγράφισιν » τοῦ τέμπλου τῆς ἐκκλησίας Ἀγ. Παρασκευῆς τοῦ Παλαιοχωρίου. Τὸ συμφωνητικὸν ἐγράφη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ συμβαλλομένου Χριστοδούλου Ι. Ζωγράφου.

Συμφωνιτικὸν

« Ὁ υποφαινόμενος Χριστόδουλος Ι. Ζωγράφου ἐκ Σιατίστης ἐσυμφώνησα σήμερον μετὰ τοῦ Ἐπιτρόπου τῆς ἐκκλησίας αγίας Παρασκευῆς καὶ λοιπῶν χωριανῶν τοῦ χωρίου Παλεοχώρι Ἐπαρχίας ἄγ. Γρεβενῶν, Καζά Βέντζια τὰ ἀκόλουθα.

- 5 α'. Νὰ ζωγραφίσω τὸν Τέμπλον τῆς ἐκκλησίας των ἀγ. Παρασκευῆς, τὰ μὲν ἀνωθεν τῶν Εἰκόνων ἡμιστρόγγυιλα σκαλίσματα, ὡς καὶ τὸ λεγόμενον κλήμα καθῶς καὶ τὰ δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν τοῦ τιμίου σταυροῦ τριπτὰ σανίδια ὡς καὶ τὰς ἀκτίνας τῶν τριῶν ἀψίδων μὲ χρύσομα καθαροῦ βαρακιοῦ, ὅλον δὲ τὸν ἐπίλοιπον τέμπλον μὲ χρώματα διάφορα καθαρά, καὶ μὲ 10 λοιούδια ὅπου δ τόπος τὸ θέλει, δ δὲ Ἐπίτροπος μετὰ τῶν λοιπῶν χωριανῶν νὰ πληρόνωσι ἀντὶ ἔξιδων καὶ κόπων πρὸς ἐμὲ Γρόσια χιλιάδες δύο, ἀριθ. (2) τὰ ὅποια τὰ μὲν χίλια τριακόσια γρόσια θέλω τὰ λάβη ἀντὶ γροσίων εἰς ἐν Μουλάρι θυληκόν ήλικίας τριῶν ἐτῶν καὶ ἡμίσεως θέλουν δὲ μὴ τὸ παραδώσῃ ὅταν καὶ ἐγὼ δόσω πέρας εἰς τὴν ἐργασίαν μου, ἐν ᾧ ἀπὸ 15 σημερον μέχρι τῆς ημέρας ἐκείνης ὅτι συμβὴ εἰς τὸ μουλάρι τουναντίον, νὰ εἴναι ὑπὸ εὐθήνην αὐτῶν, ἐὰν δὲ τότε δὲν μοι δωσοσι τὸ μουλάρη ἀφ οὗ τελειόσω τὸ ἐργον μου νὰ μὲ μετρώσι γρόσια χιλια τριακόσια διὰ τὴν τιμήν του. ἐπείσης δὲ καὶ τὰ ἄλλα ἐπτακόσια ἐὰν δὲν μοὶ μετρηθοῦν μέχρι τέλους τοῦ ἐργον μου νὰ μὲ δωσωσιν ὄμολογον χρεωστικὸν δι' ὅσα ἔξι αὐτῶν θέλουν μείνη εἰς τὸ ὅποιον νὰ ὑπόσχοντε καὶ τὸν τόκον αὐτῶν δι' ὅσος καιρὸς ἥθελε ἀπεράση.
- 20 διὸ δέδωκα τὸ παρὸν εἰς χέρας τοῦ Ἐπιτρόπου τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ Ιωάννου Κρικέλη, ὡς καὶ ἔξι αὐτῶν τῶν ἰδίων ἔλαβον ἐτερον ὄμοιον καὶ ὑποφαίνομε.
- 25 26 τῇ 14 Μαΐου 1875 Παλαιοχώρι.

προσέτι ὑπόσχομε νὰ τοὺς ζωγραφίσω καὶ ἔνα
 Ἐπιτάφιον με τὴν ἰδίαν ἀνωθεν τιμήν.
 δ ἰδιος. }
 } Χριστόδ. Ι. Ζωγράφος
 } βεβαιόνω τὰ ἀνωθεν.

Ἐπὶ τῆς ὁπισθίας πλευρᾶς ὑπὸ τοῦ ἰδίου γραφέως :

- 1875 8)βρίον 26 ἔλαβον ἀπέναντι τῶν ὅπισθεν Γρόσια 254 ἥτοι διακόσια πενήντα τέσσαρα. Χριστόδ. Ι. Ζωγράφος.
 "Ελαβον καὶ τὸ μουλάρη διὰ γρ. 1300 χίλια τριακόσια.
 Χριστόδ. Ι. Ζωγράφος
 "Ελαβον μίαν λίραν ὄθωμ. Γροσ. 128 ἐκατὸν ἥκοσι ὀκτώ.
 ἔλαβον σιτάρι κοιλὰ τέσσαρα » 100 ἐκατόν.

Δεξιλόγιον

Τὸ λεξιλόγιον τοῦτο ἀφορᾷ κυρίως εἰς τὰ ἔγγραφα ἀπὸ σελίδος 298 μέχρι 318.

Οἱ μεγάλοι ἀριθμοὶ δεικνύουν τὴν σελίδα, οἱ δὲ μικρότεροι τὸν ἐκάστοτε στίχον τοῦ ἔγγραφου.

- ‘Αγ. Μαύρα 280, 21
- ‘Αγόρα ππν. 300, 78
- ἀγρόσι) 314, 15
- ἀδιάθετος νομ. 309, 5
- ‘Αθανασίου Δημ. 309, 28
- ‘Αθανασίου Χαράλ. 312, 99
- ἀλατζιάς 299, 36
- ‘Αλιξίου 303, 6
- ‘Ανθιμος Ἰβηρίτης Ἐπίσκ. Ἐλαίας 281, 283, 13
- ἀντερὶ 305, 15, 18. 306, 4, 5, 6
- ἀντερὸ 299, 34
- ἀπλᾶδες 304, 37
- ἀργαστήρι 315, 2
- ἀργητα 317, 8
- ‘Αργυροῦ ππν. 307, 27
- ‘Αριστάρχης Νικόλ. 281, 284
- ἀρμάτα 308, 49
- ‘Αρμενούλης Νικ. 301, 6
- ἀσλάνια 303, 9
- ἀτλαζέΐνος 303, 22
- ἀτλάζι 301, 20
- ‘Αχμέτης Μαζανίστης 312, 18

- βαένι 310, 57
- βαραβάνι 318, 8
- Βαρσάνους ππν. 310, 33, 54
- βαταλήκι 314, 10
- βεκίλης 313, 22. 317, 11, 12, 20
- Βενιαμίν Κοζάνης 284
- Βέντζια 318, 4
- βρακόζουνες (καὶ βρακοζῶνες) 304, 39. 305, 26. 307, 12

- Γαδὼ Γεώργ. 309, 29. 314, 19, 25
- Γελαδάρου 310, 39

- γεοργάνια—γιοργάνια 300, 60. 302, 40
- Γιανοβιά—Γιανοβιά 298, 6. 317
- γιάμπολη 304, 36. 306, 40. 307, 19, 21
- γιαννιώτικος 305, 17
- γιοργάνι—γεοργάνι 300, 60. 302, 40
- Γηρουτο (;) 312, 101
- γιτζιόνια 304, 38
- Γιανοβιά—Γιανοβιά 298, 6. 317
- Γιοάννης 314, 28
- Γιοργίνα 313, 2, 9, 10, 24, 30. Γογίνα 316, 17
- Γκάγια Αἰκ. 310, 37
- Γκάλτσα ππν. 310, 35
- γκιζί (γγιζί) 301, 26. 305, 23
- Γκομπέρι 300, 61
- Γκορέντζη ππν. 308, 7
- γκούμι (γκιούμι) 303, 19. 306, 43. 307, 24
- Γογίνα—Γιωργίνα 316, 17
- Γορατζίτης Φ. 315, 20
- Γῶγος 309, 27

- Δελβῖνον ππν. 280, 16
- Δερβίσης Ἀθ. 317, 21
- διαθητικὸς 308, 18
- Διονύσιος Ἡρακλείας 282, 11, 12
- Δούκας Χ : Μιχάλης 304, 49
- Δούκινα 307, 38
- Δριαβνὸν 310, 35

- εῖκουσ’ 305, 24, 25. 306, 36, 44
- ‘Ελαία των. 281. 282, 12
- ἐλικάκια 301, 19
- ἐλικοτίθηκε 315, 3
- ἐπιστιμάλι—πιστιμάλι 305, 27, 28
- ἐτζέμικος 298, 31

- Ζαβαῖος 317, 10
 Ζαγγέλης 317, 11
 Ζάκου 314, 25
 Ζάννα Γιανοβιά 317, 17, 298, 6
 Ζιγούρης Μή. 304, 52
 Ζίκους 304, 52
 Ζίφος 317, 12
 Ζούπας Κ. 313, 11, 14
 ζυγί (=ζυγά) 308, 16, 17
 Ζωγράφος Ἰω. 308, 51
 Ζωγράφος Χρ. 318, 2
 Ζωήτσα 313, 1, 11, 13

 Θεόφιλος Κοζάνης 294
 θηλύκια 299, 44
 Θιόδωρος 317, 17
 Θουώκ. Γ. 302, 52
 Θωμελής Κ. 317, 18

 Ἰάκωβος Θεσμήνικης 294
 Ἰάκωβος Κασανδρείας 282, 12
 Ἰάκωβος Ναυπάκτου 280, 16
 Ἰάτος (Γιάτος) Ν. 315, 26
 Τερόθεος Χαλκηδόνος 282, 12
 λιπτρά ἵζιετι 314, 14
 λιπρίκι 300, 65. 306, 45. 307, 24
 Ἰωακεὶμ Λευκάδος 280, 17
 Ἰωαννίκιος Χειμάρρας 280, 16
 Ἰωσήφ Θεσμήνικης 284

 καδιφέΐνος 305, 7
 Καζάνικος 314, 21
 Καζιάζης 311, 86
 Καϊλαφίων Ἐπισκοπή 294
 καλέμι 303, 20
 Καλιντέρης Μ. 313, 20. 317, 19
 Κάλλιας Ἀνδρ. 311, 94
 καλπάκι 298, 27. 304, 37
 Καλουχιόνυγλος 314, 28
 καναβούτζιά 299, 48
 κανουβουπατζιάν κουναβοπατζιάν 299,
     50. 303, 25
 Καντζελλέρης Γ. 315, 25
 Καρανάσιος 313, 23

 καρπίνια 308, 46
 καρτόνι 305, 21
 καρτονίσιος 305, 21
 Καρύδης 312, 108. 313, 1, 21, 24
 Καρύτικος 307, 27, 28
 κατακόρφους 305, 15, 16
 κατάστοιχον 311, 85, 86
 κελήμι 302, 41
 Κεραμιαργείδι πν. 298, 19
 Κεραννοῦ 313, 6, 13
 κερατέζης 313, 4, 5
 κινητός 306, 32, 38
 κιταπί 305, 18, 19
 κίτερνος 305, 16
 κλειδώματα 306, 31
 κλῆμα 318, 7
 κλωνάρι 303, 14
 Κόκκαλον τὸ Γεφύρι πν. 298, 18
 Κοκκοσώρ^{ης} 316, 12
 κοντογούνι 303, 26
 Κοραντίνα πν. 315, 8, 15
 κοσσές 298, 23
 κουκολί 304, 38
 Κουλούβον Γιάννη 317, 21, 27
 κουναβοπατζιάν 299, 50. 303, 25
 Κουροβίτζης 317, 17
 Κρικέλης Ιω. 318, 23
 κριμέζικος 305, 6. 307, 33
 κριπίνια 308, 46
 Κριτόπουλος Παν. 300, 74
 Κύριλλος Νεοκαισαρείας 282, 12
 Κυρινάτσιος 301, 5
 Κώτζιος 316, 2, 6, 12, 15. 309, 22
 Κώτικας 317, 20
 Κωτούλας 316, 14
 Κώτσιος 309, 22. πρβ. Κώτζιος

 Λαγουροῦ 314, 26
 Λάζαρις 303, 6
 λαιμαριά—λαιμεριά 298, 26. 301, 18. 305,
     29. 307, 14
 λαχορί 308, 43
 λεγγέρι 303, 19
 λεγένι 302, 42. 306, 45, 46
 λεμπεκές 305, 22, 23

- λεμπαντές—λιμπαντές 301, 24. 305, 22, 23
 λέστρα 305, 16
 λεύνι 300, 65
 Λιβάδι τπν. 315, 3
 Λιγνός Δ. 302, 50
 λιένι 303, 19
 λιμπαντές—λεμπαντές 301, 24. 305, 22, 23
 Λιόλιος 312, 16, 24
 Λίτος Μ. 317, 16
 Λουγῆς 316, 17
 Λουζού Δ. 317, 19
 λουντίνι 299, 55. 302, 34
 λουψιάνικος 299, 38
- μαγλίκι 298, 30. 306, 38
 Μαγούλα τπν. 303, 20
 Μαξάνικος 314, 22
 Μαξγανίστης Ἀχμέτ 312, 18
 μαλαγματένιος 306, 35
 Μάνου Γ. 304, 51
 μαλαμπούκκια 303, 15
 μανις (;) 312, 7
 Μαρκίδης Χρ. 314, 27
 μαχραμᾶς—μαχριμὲς 305, 27, 28. 308, 47
 Μεγδάνις Δημ. 302, 49
 Μετρίλιστα 317, 10
 μεσάλα 302, 41. 305, 26. 307, 11
 μεσάνδρα 311, 77, 78
 μεσογκερλέδες—μεσογκ. 307, 32
 μῆλον (ἀντερὶ) 306, 6
 Μῆτρος 317, 11, 17
 Μίλος 314, 8
 μιντέρια 305, 21
 μιράδι 312, 6, 7
 Μισιόπουλος Κ. 309, 28
 μισογκερλέδες—μεσογκ. 307, 32
 Μήχος 308, 9
 Μόκας 310, 40
 μόρι 299, 48
 μοσχάλι—μουσχάλι—μουτκάλι 298, 20.
     303, 1. 306, 36
 μουσχάλι — μοσχάλι 298, 20. 303, 1.
     306, 36
 Μουταλιάς 312, 109
 μουτκάλι 298, 20. 303, 11. 306, 36
 Μπακάλης—Βακάλης 310, 24
- μπακέρι 302, 42
 μπακόρι 310, 58
 μπακούρι 303, 18
 μπελιτζίκι 298, 25
 Μπέλο 312, 2
 μπέτζικος—μπίτζικος 305, 9, 12
 μπιλιντζέκι 306, 35
 μπίτζικος 305, 9, 12
 μποδρούμι 311, 79
 μπότζικα 306, 47
 μπρούσινος 299, 57, 58
- Νάσιος 314, 22
 Νάτσιος 301, 7. 302, 53, 54
 Ναούμινα 304, 2
 νάχτι 298, 17. 301, 14
 Νεόφυτος Δέρκων 282, 12
 Νέτσιος 310, 33
 Νικολὸς Δ. 304, 47. 316, 9
 Νούμτα 314, 1, 17
 Νούσκητα 314, 26
 νταμπίνι 299, 49
 Ντάνα Σάνα 307, 39
 νταπχανές 305, 17, 18
 νταραΐ 305, 14
 νταρτιμές 298, 28
 ντουλαμᾶς 299, 40. 303, 22
 ντουνούμι 306, 46, 47
 Ντραβοντάνιστα τπν. 301, 5
 ντριστέλλα—τριστέλλα 315, 4, 6, 8, 9
 Ντσίτοκος 310, 30
 Νυμφοδώρα 306, 1
- ξιστοίχι 308, 51
- ‘Οστρόβου Επισκοπὴ 294
 ούντας 311, 74. 77
- Παΐσιος Ραδοβισδίου 280, 16
 Παλαιοχώρι 318, 3, 25
 Πάλιος Ενθ. 317, 13
 Πάντης Χρήστου 312, 112
 παντελές 301, 9

- παρακόρη 301, 6
 παρστιά 311, 73, 74
 πατάνι 315, 3, 4
 πατζιάν 303, 24, 25
 Πέλος Γιάν. 312, 2
 Πεπέλιστα τπν. (ν. Νάματα) 312, 2
 πέρα 308, 49
 περατινός 304, 33
 πεσκιούνι 304, 37
 πεστοσύνη 313, 8, 10
 Πετρίδης 316, 6
 Πιλέκας Θ. 315, 21, 23
 Πιρλεπές 311, 81
 πιστιμάλι 305, 27, 28
 πλάτζικα 315, 7
 πλουσιόδωρος 298, 13
 ποκρόβι 304, 36, 306, 40
 πολιτζάτικος 311, 4, 313, 4
 ποντίκι 301, 28
 ποτίς 316, 10
 Πούλης Χασάν 313, 25
 Πούλος 312, 5
 πρασιοβινό 304, 32
 προικοδοσία 301, 11
 προσκέφαλο 302, 39, 304, 34
- Παδορίσδιον τπν. 280, 16
 φέίξα (;) 315, 9
 Ράλλης 313, 20
 φεσιμές 303, 14
 φομπλέδες 307, 34, 35
 φομπίνι 298, 25
 Ρούμπουλας 317, 20
 Ρούσσης Μήτρος 317, 11, 13
 Ρούτα 312, 2
- σαγιᾶς 299, 41
 σαμιουροπατζιάν 299, 47
 Σάνα 307, 39
 σαντίνα 301, 27
 Σαράκον Δ. 312, 12
 σελβέτες 305, 26, 27
 σερκατερί 305, 30, 306, 30
 σιάλι 299, 36
 σιάμ 305, 19
- Σιαμέλης 317, 14
 σινι 306, 43, 307, 25, 308, 49, 50
 σιντζάπια 303, 26
 σιντζίφια 303, 26
 σίπι 299, 34, 47
 σίτα 303, 10
 Σιώμος 308, 8, 316, 2, 6, 10, 15
 σκαλίσματα 318, 6
 σκέπη 300, 67
 σκουρτέκα 301, 28
 σκουφούνια (σκουφούνια) 302, 32, 37
 σκουρτέλλα 301, 28
 Σουλτάνα 303, 5
 Στάμπος Κ. 298, 1
 σταμπόλ 305, 13
 Στίζου Δ. 317, 10
 στρίμφια 308, 45
 Στρώμνιτσα 281 κεξ.
 συντρόφια 303, 29, 306, 10
 Σώμος 315, 6, 7, 18, 317, 12
- Τακιατζῆς Γ. 302, 51
 ταμπακέραλη 307, 42
 Τάρης 314, 23
 ταῦλες 307, 11
 Τέλας Ν. 317, 18
 τελώνιον 315, 16
 τέμβλον (τέμπλον) 318, 5
 τεπές 306, 37
 τζεμπές—τζιμπές—τζομπές—τζουμπές—
 τζιουμπές 299, 47, 305, 6, 7, 8
 τζερτζάφι—τζερτζέφι 306, 39, 42
 Τζήνω Ναούμινα 304, 2
 τζιβάσι 316, 14
 τζιμπές 305, 6. πρβλ. τζεμπές
 τζιντζιόνια 298, 32
 τζιπέίνα 304, 30
 τζιπούνια 303, 22
 τζιουμπές 299, 47. πρβλ. τζεμπές
 τζιταρί 305, 14
 τζιτζικλιά 299, 35
 τζομπές 306, 7, 8. πρβλ. τζεμπές
 Τζότας Ν. 312, 5
 Τζότζης 312, 15, 16
 τζουμπές 305, 6. πρβλ. τζεμπές
 τιπές 308, 46

- Τόνιας (Τόνας) 308, 1. 309, 22. 315, 1,
2. 316, 2, 12. 317, 12
τοπινὶ 307, 26
Τοπτζῆς—Τουπτζῆς 314, 26. 317, 16
Τότας 313, 1, 17
Τουλήκας 317, 15
Τοῦλος Γ. 313, 2, 9, 10, 21, 26, 30
Τούρβαρις Κ. 312, 4
τριστέλλα (ντριστέλλα) 315, 4, 6, 8, 9
τσακίρι 310, 58
τσαρτσάφι—τσιαρτσάφι 306, 39. 302, 41
Τσεριλαβίος 310, 46
τσοκάλι 311, 75, 76
τσοτίκο 300, 62

νποκρόβι (ποκρόβι) 306, 40

Φάκου Ἀθ. 318, 21
φέρμελη 301, 25
φερετζὲς ἔγγιοὺς 299, 51. 306, 3
φερτζέλι—φορτσέλι—φουρτζέλι 300, 63.
306, 39
- Φιλόθεος (;) Κοζάνης 294
φίρτες 299, 45. 302, 31
φλωρία 303, 10
φορτσέλι 300, 63
φουρτζέλι 300, 63. 306, 39

χαβλὶ 305, 27, 28
χαφανὶ 303, 18. 306, 43. 307, 25
Χαριζάνου Δημ. 312, 13
χάρτζια 305, 4
Χασάν Πούλης 313, 25
χασέῖνος 303, 22
χαταένιος (χατέΐνος) 303, 23. 304, 35
χαταΐ 303, 26
Χατζηανδρίας 312, 109
Χατζηκώτζης 303, 5
Χατζημιχάλης Δούκας 304, 49
Χατζηπέϊος 300, 78
Χατσίνα 310, 40
Χειμάρρα τπν. 280, 16
χοσνούτης 316, 6
Χρούπιστα τπν. 310, 23
χωριανὸς 318, 10

Προσθήκη. 304, 38 γοννιασμένο μὲ γιτζιόνια· γονν. μὲ κουνάβι κατωτέρας ποιότητος. 300, 61 γκομπέρι τοσίκο· τζομπές κοντός (ξώτικος; τσοτύλικος; τσόγινος;). 298, 20 κ. ἀλλ. μοντκάλι - μονσχάλι (μ' σκάλ') εἰδίκῃ μονάς βάρους ζυγίσεως μαργαριταιρῶν, ἡ ὅποια ἀναλογεῖ πρὸς 1 $\frac{1}{2}$ δράμι καὶ ἥρκει διὰ μίαν σειρὰν μαργαρ. ἐνὸς περιδερίου. 299, 49 νταμπίνι - ντάμπιτ· τὸ αὐτό; 316, 6 χοσνούτης (χοσνούτις)· εὐγαριστημένος.

Διόρθωσις. Σελ. 285 στίχ. 9 ἀντὶ *Iοην* *Αնγούστου* γράφε 23 *Ιουλίου*.